

ఏలూటి శని - దోష నివారణ

- కె. మల్లికార్జున, బళ్లారి

శ్లో|| నీలాంజన సమాభాసం, రవిపుత్రం యమాగ్రజం|

ఛాయా మార్తండ సంభూతం తం సమామి శనైశ్చరం||

శనిమహాత్ముడు నవగ్రహాలలో ఏడవవాడు. గ్రహసంచారంలో లగ్నం నుండి 1, 2, 12 స్థానాలలో శని సంచారకాలమును 'ఏలూటి శని' అని అంటారు. మేషరాశి మొదలు అన్ని రాశులలో శని మహాత్ముడు రెండున్నర సంవత్సరాలు ఉంటాడు.

శనిప్రవేశించిన తొలి 5 సంవత్సరాలు రాశిలో ఉంటే ఎక్కువ కష్టాలు కలుగుతాయి. చివర రెండున్నర సంవత్సరాలు శని ఉంటే చిక్కులు తగ్గుతాయి. శని 12వ ఇంట ఉంటే నష్టాలు అధికంగాను, లగ్నంనందు ఉంటే మహావిపత్తు, చివర 2 వ ఇంట వుంటే ధననష్టం కలుగును.

ప్రతివ్యక్తికీ ఏలూటి శని ఉంటుంది. వ్యక్తి జన్మించినప్పుడు ఏలూటిశని వుంటే, తిరిగి అతనికి 30వ ఏటను, 60వ ఏటను పీడించును. వ్యక్తి జీవితంలో రెండు మూడుసార్లు ఏలూటి శని రావచ్చును. రాశిచక్రంలో శనిగమనం, తానున్న స్థలమును తిరిగి చేరుటకు 30 సంవత్సరాలు పట్టవచ్చును. ఏలూటిశని ప్రభావం శని ఉచ్చ, త్రికోణ స్వక్షేత్రం లందును, మేలు చేస్తున్నప్పుటికీ ఈ ఏడున్నర సంవత్సరాలు కొంత నష్టం, కష్టాలను కలిగించును.

దోష నివారణ:-

ఏలూటి దోషానికి నివారణ కూడా ఉన్నది. జ్యోతిషాస్త్రం దోష నివారణకు మార్గాన్ని చూపుతుంది. అంతేకాక సుఖమయ జీవితాన్ని గడపడానికి మార్గం కూడా చూపుతుంది. ప్రతిరోజూ ప్రాతః కాలంలో శని స్తోత్రాన్ని పఠించాలి.

శనిస్తోత్రం:-

1. నమస్తే కోణ సంస్థాయ పింగళాయ నమోస్తుతే
నమస్తే బభ్రురూపాయ కృష్ణాయావ నమోస్తుతే
2. నమస్తే రౌద్రదేహాయ నమస్తే చింతకాయావ
నమస్తే యమ సంజ్ఞాయ నమస్తే సౌరయే విభో
3. నమస్తే యమ సంజ్ఞాయ శనైశ్చర నమోస్తుతే
ప్రసాదు మమ దేవేశ దీనస్య ప్రణతిస్మద

ఈ శని స్తోత్రంతోపాటు దేవాలయాలలో, శివాలయాలలో శనికి తైలాభిషేకం, పూజలు చేస్తే దోషనివారణ కలుగును. అంతర్లక బాగాలేనప్పుడు శని అష్టోత్తర శతనామావళి ప్రతిరోజూ పఠించాలి. దీనితోపాటు శని దశనామాల శ్లోకం కూడా పఠిస్తే మంచిది.

కోణానః పంగళో బభ్రుః కృష్ణో శాండ్రోంత కో యమః

సౌరిః శనైశ్చరో మందః పిప్పల దేవ సంస్తుతః

-అంటే శనిదశ నామాల- శనైశ్చర, యమ, కోణ, పింగళ, బభ్రు, కృష్ణా, రౌద్ర, అంతక, శారి, మంద.

మనిషి జీవితంలో శనిదశలు నడుస్తున్నప్పుడు ప్రతిరోజూ ఉదయం, సాయంత్రం అరగంట జపించడం వల్ల అంతా శుభమే కలుగును.

శని దశలు సాగని రోజులలో కూడా శనినాద తరంగణిమంత్రాన్ని జపిస్తే మంచే జరుగుతుందని పెద్దల ప్రగాఢ విశ్వాసం.

శనినాద తరంగణి మంత్రం:

ఓం ఖ్రాం ఖ్రీం ఖ్రీం సః శనియేనమః

ఓం ప్రాం ఖ్రీం ఖ్రౌ సః శనేశ్చరా యణ నమః

ఈ మంత్రం శనిమహాత్మునికి అత్యంత ప్రీతిపాత్రమైన మంత్రంగా భావిస్తారు. అంతేకాక ఈ మంత్రం మహాశక్తివంతమైనదని నమ్మకం.

మనిషి నిజజీవితంలో అతనిమీద జీవన గమనం ప్రధానంగా గ్రహస్థితి మరియు గృహస్థితి మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. మనిషియొక్క గ్రహస్థితిలో వచ్చే మార్పుల వల్ల ఎదురయ్యే అటుపోట్లనుండి తట్టుకోవడానికి సులభమైన మార్గం నవగ్రహ ప్రదక్షిణలు. ఈ నవగ్రహ ప్రదక్షిణల వల్ల ఉత్పన్న మయ్యే దైవికశక్తి ఎండవానల నుండి కాపాడే గొడుగులాంటిది. ఈ విధంగా ఏలూటి శని తొలగునని నమ్మకం.

శని ప్రతిమను ఇనుముతో చేయించి, ఆ ప్రతిమను మూకుడుయందుగానీ, లోహపాత్రయందు ఉంచి, నల్లని నువ్వులు, నల్లని పూలు, నల్లని గంధం, నల్లని గుడ్డ, శని దగ్గర ఉంచి, పూజించి నల్లని బ్రాహ్మణునికి దానమిస్తే ఏలూటి శని దోష నివారణ కలుగునని శాస్త్రవచనం.

కొన్ని సందర్భాలలో గ్రహదోషాలు పోవాలంటే గోవును పూజించి సేవించడం కూడా ఉత్తమమార్గం. ఒక్కొక్క గ్రహానికి ఒక్కొక్క ధ్యానం చెప్పబడింది. ఏలూటి శని దోషముతో బాధపడువారు నువ్వులు, బెల్లం కలిపి, ఆకుకూరలు, పండ్లతోబాటు శనివారంనాడు గోవుకు తినిపిస్తే ఎటువంటి దోషమైననూ తొలగిపోవును. బలా చేసి భయంకరమైన శనిదోషాలు పోగొట్టుకున్నవారు ఎంతోమంది ఉన్నారు.

శనిదోష నివారణకు శనిస్తోత్రం పఠిస్తూ, నువ్వుల నూనెతో శనిమహాత్మునికి అభిషేకం చేసి, జప సంఖ్య 10 వేలు చేయాలి. బ్రాహ్మణులకు నువ్వులు దానం చేయాలి. చెట్టు - శమీపుక్షం.

గ్రహదోష నివారణకు నవరత్న ఖచిత అంగుళీయం

శాస్త్రోక్త నవరత్న ఖచిత అంగుళీయకమును సర్వదా ధరించినచో గ్రహదోష నివారణమే కాకుండా శుభ ఫలితములు కలుగుతాయని శాస్త్ర వచనం. నవగ్రహ మంగళ అష్టోత్తర స్తోత్ర రత్నములు పఠిస్తే ఎంతో మంచి జరుగుతుందని నమ్మకం. ఏలూటి శని దోష నివారణకు ఇంద్రనీలం అంగుళీయమును ధరించుట కూడా శుభం.

బుధ మరకతం	శుక్ర వజ్రం	చంద్ర మౌక్తికం
గురు పుష్పరాగం	రవి మాణిక్యం	కుజ విద్రుమం
కేతువు వైధూర్యం	శని ఇంద్రనీలం	రాహు గోమేధికం

నివారణమే కాకుండా శుభ ఫలితములు కలుగుతాయని శాస్త్ర వచనం. నవగ్రహ మంగళ అష్టోత్తర స్తోత్ర రత్నములు పఠిస్తే ఎంతో మంచి జరుగుతుందని నమ్మకం. ఏలూటి శని దోష నివారణకు ఇంద్రనీలం అంగుళీయమును ధరించుట కూడా శుభం.

వాసిగొన్న వాసా ప్రభావతి!

వాసా ప్రభావతి సరళ సుమ విమల మధురిమ లను చిత్రించగల ప్రతిభావంతురాలైన రచయిత్రి. ఆమె నవలలనూ వ్రాసారు. ప్రబంధ కావ్యాల శైలి లోనూ పుస్తకాలు వ్రాసారు. ఎప్పుడూ ప్రశాంతంగా కనిపించే వాసా ప్రభావతిలో స్త్రీ రచయితకున్న లక్షణాలున్నాయి. సుహృద్భాషిణి, ఆమె రచనా సంవిధానం ఎంతగా హృద్యమంగా ఉంటుందో మాటతీరు కూడా అంత హృద్యమంగానూ ఉంటుంది. హైదరాబాద్ లో ఎన్నో సమావేశాల్లో కలిశాను. ఆమె 'ప్రముఖాంధ్ర' అభిమాని. సారస్వత రుచులెరిగిన సరస్వతి.

ఆమె మద్రాసు వచ్చినపుడు మాలతీచందూర్ ఒక గోష్ఠిపరమైన సభను ఏర్పాటు చేస్తే గంటన్నరపాటు శ్రోతలైన రచయితలతో ముఖాముఖీగా మాట్లాడుతూ ఎక్కడా ఏ విషయంలోనూ తడుముకోకుండా తత్పరపడకుండా సంభాషించడం సభికుల నెంతగానో ఆకట్టుకున్నది.

ఈ మా (మీ) అభిమాన రచయిత్రి వాసాప్రభావతి గారి విశేషాలను, గ్రంథ రచనలను 'ప్రముఖాంధ్ర' పరితల కందజేయడానికి ప్రయత్నిస్తాం.

ఆ మధ్య చెన్నయ్ లో పొట్టిశ్రీరాములు స్మారక మందిరంలో జరిగిన కార్యక్రమంలో ఆమె తన సుదీర్ఘ సాహిత్యానుభవాలను పూసగుచ్చినట్లు ప్రముఖ రచయిత్రి మాలతీచందూర్ కు వివరించారు. గంటలన్నరపాటు ఆసక్తిగా ఈ సాహిత్య కార్యక్రమం నడిచింది. పరిశోధకురాలిగా, కవయిత్రిగా, కథానికా, నవలా రచయిత్రిగా తనకు ఎదురైన సంఘటనలనూ, సంగతులనూ ప్రభావతి చక్కటి కథలా చెప్పుకొచ్చారు. స్వాతంత్ర్య సమరంలో తెలుగు మహిళలు పుస్తక రచనకు కలిగిన ప్రేరణనూ, ఆ వ్యాసంగంలో పద్ద శ్రమనూ ఆమె వివరించారు. ప్రభావతి కథల్లో అచ్చ తెలుగు పదాలు, తెలుగువాతావరణం కనిపిస్తాయి. ముక్తాయింపు పలుకుతూ చెప్పినట్లు "అత్రేయపురంలో పుట్టి ఆకాశం దాకా ఎదిగిన ఓ సాహస బాలిక జీవితం" విన్న కన్ను సంతృప్తి సభికులకు కలిగింది.

శ్రావణం వచ్చింది గోరుగోరునా గోరింట పండింది! గోరింటా పూసింది.. కొమ్మాలేకుండా అన్నది వాస్తవమైంది!

ప్రథమంగా హెయిర్ డైగా వాడారు. హెన్నా లేదా గోరింటాకుతో శరీరం మీద పెట్టుకునే పలు రకాల డిజైన్లను బాడీ ఆర్ట్ అని, ఆర్ట్ ఆఫ్ మెహందీ అని వ్యవహరిస్తున్నారు. గోరింటలోని ఫినాల్ పదార్థాలు ఫంగస్ క్రిములను నాశనం చేయడమే కాకుండా శరీరంలోని మలినాలను శుభ్రపరిచే యాంటీ ఆక్సిడెంట్స్ గా పనిచేస్తాయి. కానీ కానీ గోరింటాకును కోసి రోట్లో రుబ్బి పెట్టుకునే పడతులేరీ!

గోరింటా పూసింది కొమ్మాలేకుండా.. మురిపాల అరచేతా మొగ్గా తొడిగింది అన్న పాట అబద్ధమైంది. శుభకార్యాలు, పండుగలకు వచ్చినపుడు మహిళలు ఎక్కువగా గోరింటను ధరిస్తారు. వైద్యాలకు కూడా గోరింట ప్రసిద్ధి. మనదేశంలోనే గాకుండా పాకిస్తాన్, సిరియా, ఇరాన్, ఈజిప్టులలో గోరింటాకును పెట్టుకునే సంప్రదాయం ఉంది. హిందువుల ఇళ్ళల్లో తులసి మొక్కకు ఎంత ముఖ్యమో ముస్లింలకు గోరింట చెట్టు అంత ముఖ్యమైందని ఖురాన్ పేర్కొంది.

గోరింట పండే విధానంపై మనవారు అనేక రకాలుగా చెప్పారు. గోరింట పెట్టిన గోరు మందార పువ్వు రంగులో పండితే మంచి మొగుడు, గన్నేరు పువ్వు రంగులో పండితే ధనవంతుడు, సింధూరపు రంగులో పండితే అందమైన మొగుడు లభిస్తాడని అంటారు. గోరింట ఏరంగులో పండినా ఆ సొగసు ఇతరుల కళ్ళకు ఆనందాన్ని, ఆహ్లాదాన్ని కలిగించడానికే!

అందుకే ఆడవారు పెళ్ళిల్లా, పేరంటాలు వచ్చినపుడు నలుగురూ గుర్తించేలా గోరింటను తమ వేళ్ళకు పూమొగ్గలా అలంకరించుకుంటూ ఉంటారు. గోరింటాకులను మొత్తగా ముద్దచేసి దానిలో రెండు లేదా 3 చుక్కల నిమ్మరసం, అర చెంచా లవెండర్ నూనె, అరస్పూన్ చక్కెర, రెండు చెంచాల పెరుగును కలిపి ఒక 5 నిమిషాలు ఊరనివ్వాలి. వీటిని కలపడం వల్ల గోరింటలోని లాసోనీ పిసెల్ పదార్థం త్వరగా చర్మంలోకి చేరి చేతులను తొందరగా ఎర్రబారేటట్లు చేస్తుంది. ఇప్పుడతివల అభిరుచి మారింది. వయసుకు తగిన రకరకాల మెహందీ డిజైన్లు ఇప్పుడు మార్కెట్లో లభ్యమవుతున్నాయి. బటర్ పేపర్ లేదా పాలీ ఎక్రిలిక్ పేపరుపై ఈ డిజైన్లను రూపొందించగా తయారైన రెడీమేడ్ డిజైన్ పేపరుని శరీరంపై ఉంచి హెన్నాను అలంకరిస్తారు. ఈ డిజైన్లను చేత్తో వేయాలంటే కనీసం 30 నుండి 45 నిమిషాలు పడుతుంది. విదేశీయుల టాటూ కళతో మన ఈ మెహందీ డిజైన్ కళ పోటీగా పరుగుడుతోంది. శరీరంపై వేసిన గోరింట డిజైన్లు 2 లేదా 3 వారాల దాకా ఉంటాయి. అదే రసాయనాలు వాడే టాటూలైతే స్కిన్ అలర్జీని కల్గిస్తాయి. గోరింట వల్ల ఎలాంటి అలర్జీ రాదు. అయినా ఆడవాళ్ళు మెహందీకే మొగ్గుచూపిస్తున్నారు.

శ్రీ.పూ. 400 సంవత్సరాల నుంచి గోరింటను అలంకారంగానే ధరిస్తున్నారు. గజ్జి కురుపులకు గోరుచుట్టు నివారణకు గోరింట మందు. గోరింటాకులో ఉండే లాసోనీ అనే కార్బన్ మిథనాల్ పదార్థం వల్ల దీనిని ధరించిన ప్రదేశం ఎరుపు రంగులోకి మారుతుంది. 19వ శతాబ్దంలో జియాన్నీ నటీమణి గోరింటాకును

అవగాహన లేకే అపభ్రంశాలు మాట్లాడతారు!

తెలుగు పదానికి సందర్భానుసారమైన పదాలు ఉంటాయి. సన్నయ్యగారి పద్యం నడక ఒక్కొక్కచోట తేలిగ్గా ఉంటుంది. కానీ భావం నిగూఢం. చాలామందికి అర్థం కాదు. సన్నయ్యగారి భాషలో నానార్థాలు ఎక్కువ. పదం తేలిక. అర్థం బరువ్వు.

వార్త : 'వార్త' అనగానే సమాచారం అని అర్థం చెప్పుకుంటాం ఆ పేరుగల పత్రికవారు అలాగే అనుకున్నారు. మహాభారతంలో ధర్మరాజుని రాజ్యపాలన ధర్మాలను అడిగి సందర్భంలో యీ పద్యం సభాపర్వంలో కనిపిస్తుంది.

వార్తయందు జగము పరిల్లుచున్నది
యదియు లేనినాడు యఖిల జనులు
అంధకారమగులగుదురు గావున
వార్త నిర్వహింపవలయు పతికి.

మనం సర్వసాధారణంగా 'వార్త' అంటే సమాచారం అనే అర్థంలో వాడతాం. వార్తాపత్రిక, వార్తామూల్యమాలు వాడుకొనే యీ పద్యంలో వార్తకి అర్థం వేరు. ఈ పద్యానికి వ్యాసమూల శ్లోకానికి పండిత నీలకంఠుడు తన వ్యాఖ్యానంలో - వార్తా కృషిర్యాణిజ్యం పాశుపాల్యం కుసీదం చతుర్విధా అని వివరించాడు. వ్యాపారం, పశుపాలన, వ్యవసాయం, వడ్డీ వ్యాపారం యిలా నాలుగు రకాలు అని దీని భావం. అయితే ప్రాచీన పదాలకు అర్థాలు మారినాయి. కాని నాటి భావాన్ని నేటి భావాలకు అన్వయించడం మచ్చన కాదు.

Beautiful City - Beautiful Hotel

DO NOT MISS

Foreverar your Service in the Heart of Visakhapatnam

Hotel Daspalla

Suryabagh, Visakhapatna - 520 020, A.P., India.
Ph : 2564825 (6 Lines), 2563141 (4 Lines), Fax : 91-0891-2562043
E-mail : dspvizag1@rediffmail.com, Visit us at : www.daspallahotels.com
Call National Toll Free No. : 1800-425-4225

చల్లని నా స్వామి చెన్న కేశవా!

గుంటూరు జిల్లా పల్నాడు తాలూకా మాచర్ల పట్టణంలో ఉన్న శ్రీలక్ష్మీసమేత చెన్నకేశవస్వామి దేవాలయం ఆధ్యాత్మికంగాను, చారిత్రకంగాను అత్యంత ప్రాధాన్యత సంతరించుకున్నది.

ఈ ఆలయానికి పశ్చిమాన కృష్ణానది ప్రవహిస్తూ ఉంటుంది. పర్యాటక కేంద్రమైన ఎత్తిపోతల, విశ్వామిత్రుడు తపస్సు చేసిన సత్రశాల, నాగార్జును నివసించిన శ్రీపర్వతం ఈ సీమలోనివే.

శ్రీ చెన్నకేశవస్వామికి మరోపేరు చెన్నుడు అనే పేరున్నది. అంటే అందగాడని అర్థం. విష్ణువుకి ప్రతిరూపమే ఈ చెన్నుడు. గర్భగుడిలో మూడు అడుగులు ఎత్తు ఉన్న దేవకిపై స్వామీ ఆసీనుడై దర్శనమిస్తాడు. గర్భాలయమందు అంతరాలయం ఉంది. దీనిలో శ్రీదేవి, భూదేవి సమేతంగా స్వామి ఉన్నారు. ఇక్కడ ప్రతి సంవత్సరం ఏప్రిల్ నెలలో రథోత్సవం జరుగుతుంది. అరవై అడుగుల ఎత్తులు కలిగిన ఈ రథాన్ని ఆరంభస్థలతో నిర్మించారు. 1879 ఏప్రిల్ 23వ తేదీ నుండి ఈ ఉత్సవం నిరవధికంగా జరుగుతుందని ఇక్కడివారు చెబుతారు.

క్రీశ 10 వ శతాబ్దిలో ఉత్తర హిందూ దేశంలో పాలనాచాపురి పట్టణం ఉండేదట. దానిని కార్తవీర్యార్జునుని సంతతివాడైన అనుగురాజు పరిపాలించేవాడు. వారి ఇలవేల్పు చెన్నకేశవుడు. అనుగురాజుకు తన గ్రామం వచ్చిన సందర్భంగా 'నాగమ్మ' అతిథ్యం ఇచ్చింది. అందుకు సంతసించిన అనుగురాజు నాగమ్మను వరం కోరుకోమన్నాడు. తనకు ఏడు ఘడియలు మంత్రిత్వం కోరుకుంటుంది. అనుగురాజు సమ్మతి పత్రం రాసి ఇచ్చాడు. అతని మరణానంతరం అతని కుమారుడు నలగామరాజు రాజయ్యాడు. అతని తండ్రి రాసి ఇచ్చిన పత్రం ద్వారా మంత్రి పదవిని చేపట్టిన నాగమ్మ, అప్పటివరకు మంత్రిగా ఉన్న బ్రహ్మనాయుడిపై చాడీలు చెప్పి, నలగామరాజు మనసు విరిచేస్తుంది. బ్రహ్మనాయుడు అక్కడ ఉండలేక నలగామరాజు తమ్ముళ్ళతో కలిసి మాచర్లలో మకాము చేస్తాడు. అక్కడ ఒక దేవాలయం నిర్మించి, తన ఇలవేల్పుయిన 'చెన్నుని' ప్రతిష్ఠించాడు అనంతరం పల్నాటిరాజ్యం పరిపాలించాడు.

పల్నాడు కోడిపందాలకు ప్రసిద్ధి.

ఈ ఆలయం నిర్మించిన తరువాత బ్రహ్మనాయుడికి, నాగమ్మకు మధ్య కోడిపందాలు వచ్చాయి! ఈ సందర్భంలో బ్రహ్మనాయుడి ప్రార్థనకి ప్రసన్నుడైన స్వామి కోడిపుంజుగా వచ్చి బ్రహ్మనాయుడిని గెలిపించాడు.

సంతానంలేనివారు స్వామి చుట్టూ ప్రదక్షిణలు చేస్తే సంతానం కలుగుతుందని ఇక్కడి భక్తుల మరో విశ్వాసం.

చైత్ర శుద్ధ పూర్ణిమ నుంచి మాచెర్లలో శ్రీలక్ష్మీ చెన్నకేశవస్వామి ఉత్సవాలు వైభవంగా జరుగుతాయి. పంచమినాడు వేలకొలది భక్తులు స్వామిని దర్శించుకుంటారు. ప్రాచీనమైన ఈ ఆలయం పలుమార్లు పునర్నిర్మాణం చేసినట్లు తెలుస్తుంది. క్రీ.శ. 1560లో నవాబు వద్ద మంతులుగా ఉన్న అక్కప్ప, మాదన్నల

ప్రాపంకంతో నూరపరాజు వెంకటరాయుడు ఈ సమీపం పాలించారు.

లక్ష్మీదేవమ్మ అనే బాలిక చిన్నతనం నుండి చెన్నుని భక్తిశ్రద్ధలతో కొలిచేది. ఎనిమిదేళ్ళ వయస్సులో తోటి పిల్లలతో ఆడుకుంటూ ఆలయంలోని వెళ్ళి స్వామిలో ఐక్యమయింది. ఆ రాత్రి తల్లిదండ్రులకు కనిపించి తన పూర్వ జన్మ సుకృతం వల్ల ఈ విధంగా జరిగిందని చెప్పింది. చెన్నుని పక్కనే మరో ఆలయం నిర్మించి తన ప్రతిమను ప్రతిష్ఠించాలని ఏటా శ్రీవారికి ఇచ్చి కల్యాణం జరిపించమని కూడా తెలియజేసింది. అప్పటి నుండి ఈ సంప్రదాయం కొనసాగుతూనే ఉంది. ప్రతిఏటా చైత్ర శుద్ధ తదియనాడు అంకురార్పణ, చతుర్దశినాడు ధ్వజారోహణ, పౌర్ణమినాడు కల్యాణం, విదియనాడు శేషవాహనం, తదియనాడు గరుడవాహనం, చవితినాడు సూర్యవాహనం ఊరేగింపులు కన్నులపండువగా జరుగుతాయి. వెళ్లదలచినవారు మాచర్లలో అన్ని సదుపాయాలు ఉంటాయి. ఇంతమ మహిమాన్వితమైన ఆలయాన్ని ఒకసారి దర్శించడం అవసరం.

- బెల్లంకొండ నాగేశ్వరరావు

మేతం ఎప్పుడూ మనిషిని ప్రేమిస్తుంది! ద్వేషించదు! ఆంధ్రరత్న రామదండుకు గౌస్ బేగ్ ప్రేమవోత్రుడు!

గాంధీగారి స్వాతంత్ర్యోద్యమ పిలుపుకు ఆంధ్రదేశం ఎంతగానో స్పందించింది. అందునా చీరాల- పేరాల సత్యాగ్రహోద్యమం మహోద్యమంగా పరిణమించింది. ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాల కృష్ణయ్య రామదండు పేరిట బ్రిటీష్ వాళ్లను గడగడలాడించారు. బ్రాహ్మణులు, ముస్లిములు, ఇతర పౌరులు ప్రాణాలను సహితమా త్యజించి, త్యాగబుద్ధితో పోరాడారు. ఖాన్ అబ్దుల్ గఫార్ ఖాన్ సోదరుడు ఖాన్ సాహెబ్ ఆ ప్రాంతం వాడయిన జనాబ్ గౌస్ సాహెబ్ బేగ్ ను చీరాల పేరాల సత్యాగ్రహోద్యమంలో చురుకుగా పాల్గొని జైలుపాలయ్యాడు. అప్పటి ఒంగోలు సబ్ కలెక్టర్ హైదరి ముస్లిము. ఆయన గౌస్ బేగ్ ను పిలిపించి, విందునిచ్చి, 'నీవు పాల్గొంటున్న ఉద్యమం బ్రాహ్మణ ఉద్యమం, నీవు ఈ ఉద్యమం నుండి వెంటనే

విరమించు, నీవలన సాహెబ్ లందరికీ చెడ్డపేరు వస్తుంది. ఈ బ్రాహ్మణ ఉద్యమం నుంచీ బయటకు వచ్చావంటే- నీకు జైలు శిక్ష తప్పవుతుంది. కేసులూ పోతాయ్. పైగా నీవు కోరుకున్న చోట 200 ఎకరముల భూమిని మంజూరు చేస్తా. విరమించుకో అని ఒత్తిడి చేసాడు. గౌస్ బేగ్ సాహెబ్ అంగీకరించలేదు. తిరిగి జైలుకే వెళ్ళాడు. జైలు నుంచి తిరిగి వచ్చిన తరువాత గోపాలకృష్ణయ్యగారు బేగ్ రామదండు సేనాని పదవినిచ్చారు. గోపాలకృష్ణగారి సలహాతో బేగ్ రామ్ రహీమ్ సైకిలు కంపెనీ పెట్టి వాటి వల్ల వచ్చే లాభాలను కూడా కాంగ్రెస్ కే యిచ్చేవాడు. తరువాత జైలుకు వెళ్ళవచ్చేసరికి వ్యాపారంలో నష్టంలో వచ్చింది. తనకున్న ఆస్తి 23 ఎకరాలు అమ్మి కాంగ్రెస్ కే యిచ్చిన దేశభక్తుడు గౌస్. గౌస్ బేగ్ నీవు భారత పౌరుడవయ్యా.

పరమగురువు... దక్షిణామూర్తి

బ్రహ్మదేవుడు సృష్టిని ప్రారంభించినప్పుడు తనకు సహాయంగా ఉండటానికి నలుగురు కుమారులను సృష్టించాడు. వారే సనక, సనందన, సనత్కు మారులు. బ్రహ్మ మానసపుత్రులైన ఆ నలుగురి మనసుల్లో ఎన్నో ప్రశ్నలు. ఆ ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పలేకపోయాడు చతుర్ముఖుడు. ఆ ప్రశ్నలకు సమాధానం దొరకుండా అన్యమనస్కుగా సృష్టిని కొనసాగించే ప్రక్రియలో పాల్గొనలేమని చెప్పి విష్ణువు దగ్గరకు బయల్దేరారు వారు. వైకుంఠంలోనూ వారి ప్రశ్నలకు బదులు దొరకలేదు. వారి అవస్థను గమనించాడు పరమశివుడు. వారు వెళ్ళేదారిలో ఒక మర్రిచెట్టు కింద అర్చనీమీలిత నేత్రుడై దక్షిణామూర్తి అవతరించాడు. ధ్యానంలో నిమగ్నుడై ఉన్న ఆ స్వామిని గమనించిన సనకసనందాదులు అటువెళ్ళి హారుడి పాదాలచుట్టూ ఆశినులయ్యారు. శంకరుడు వారిని గమనించనట్టుగా ధ్యానంలోనే ఉన్నాడు. కానీ, ఆ మానంలోనే వారి సందేహాల్ని పటాపంచలైపోయాయి. అప్రయత్నంగానే బ్రహ్మ జ్ఞానం లభించింది. 'జ్ఞానస్వరూపుడుగా పేరుగాంచిన పరమశివుడి దక్షిణామూర్తి అవతారం గురించి పురాణాల్లో కనిపించే వివరణ. దేశవ్యాప్తంగా ఆ స్వామి అనేక క్షేత్రల్లో కొలువై ఉన్నాడు. వాటిలో ముఖ్యమైన కొన్ని ఆలయాల్ని...

మహాకాళేశ్వరుడు
 ద్వాదశ జ్యోతిర్లింగ క్షేత్రాలలో ఒకటైన ఉజ్జయిని (మధ్యప్రదేశ్)లో శివుడు మహాకాళేశ్వరుడు. ఈ పన్నెండు క్షేత్రాలలోను శంకరుడు దక్షిణామూర్తిగా కొలువై ఉన్న తీర్థం ఇదే. మరే జ్యోతిర్లింగానికి ఈ ప్రత్యేకత లేదు. దక్షిణాభిముఖంగా స్వయంభువై వెలసిన మహాకాళేశ్వర ఆరాధనలో ఎన్నో ప్రత్యేకతలున్నాయి. శ్మశానం నుంచి తెచ్చిన చితాభస్మంతో ఈ స్వామికి భస్మ ఆరతి ఇస్తారు. స్థలపురాణం ప్రకారం.. క్షిప్రానది ఒడ్డున ఉన్న ఉజ్జయిని నాస్రాజ్యాన్ని కుట్రతో ఆక్రమించుకునేందుకు ఇరుగుపొరుగు రాజులు కామకుని కూర్చుంటారు. ఉజ్జయిని రాజు విధించిన శిక్షకు గురైన శ్రీకరుడనే చిన్నారి ఆ అపాయాన్ని గ్రహించి ఆ ఊరిపూజారికి చెబుతాడు. ఆ విషయం రాజుగారికి చెప్పే లోగానే.. బ్రహ్మవరంతో మాయారూపుడై సంచరించే దూపణా సురుడనే రాక్షసుడి అండతో శత్రువులు విరుచుకుపడ్డారట. అప్పుడు శ్రీకరుడు, పూజారి కలిసి కైలాసనాథుణ్ణి ఆర్తిగా ప్రార్థించారు. వారి మొర ఆలకించిన రుద్రుడు ప్రశయకాల ఘోషతో మహా

కాళేశ్వరుడిగా ఉగ్రరూపంలో అవతరించి శత్రుసేనలను చెల్లాచెదురు చేసి, దుపణా సురుణ్ణి సంహరించి రాజ్యాన్ని కాపాడాడట. అనంతరం భక్తుల కోరిక మేరకు మహాకాళేశ్వరుడి పేరిట జ్యోతిర్లింగంగా ఇక్కడ దక్షిణాభిముఖుడై వెలశాడనీ దక్షిణామూర్తిగా పూజలందుకుంటున్నాడనీ ప్రతీతి.

వైకోమ్ మహాదేవుడు
 కేరళలోని వైకోమ్ ప్రాంతాన దక్షిణామూర్తి రూపంలో కొలువై ఉన్న శంకరుడు మహాదేవుడు. ఈ స్వామిని స్థానికులు వైకుంఠప్పన్ గా వ్యవహరించడం విశేషం. స్థలపురాణం ప్రకారం... ఖరుడు అనే రాక్షసుడు చిదంబరంలో శివుణ్ణి పూజించి మూడు శివలింగాలను పొందాడట. అక్కడి నుంచి బయలుదేరి వస్తుండగా మార్గమధ్యంలో వైకోమ్ ప్రాంతంలో అలుపు తీర్చుకోవడానికి ఆగి ఒక శివలింగాన్ని నేలపై పెట్టగా అది భూమిలోకి కూరుకుపోయిందట. ఎంతలాగినా పైకి రాక పోవడంతో మిగతా రెండు లింగాలను కూడా మహాదేవుడికి సమానదూరాల్లో ప్రతిష్ఠించాడట. అనంతర కాలంలో వ్యాఘ్రుపాద మహర్షి ఈ ప్రాంతానికి వచ్చి తపస్సు చేస్తే పరమశివుడు ప్రత్యక్షమై ఆయనకు బ్రహ్మజ్ఞానాన్ని ఉపదేశించి దక్షిణామూర్తిగా పూజలందుకుంటున్నాడని ప్రతీతి. ఒకప్పుడ ఈ స్వామి నిలువనీడ లేకుండా మోకాలు లోతు నీటిలో ఉండేవాడట. ఈ దారివెంట వెళ్తున్న పరశురాముడు వెలుగులు విరజిమ్ముతున్న దక్షిణామూర్తిని గమనించి ఆ స్వామికి గుడి కట్టించి ఆలయానికొక వ్యవస్థనూ, పూజావిధానాలను ఏర్పరచాడని చెబుతారు. పరశు రాముడు ఏర్పరచిన విధానాల మేరకు మహాదేవుణ్ణి ఇక్కడ ఉదయాన్నే దక్షిణామూర్తి గాను, మధ్యాహ్నం పూట కిరాతమూర్తిగాను కొలుస్తారు. శివుడు అభిషేక ప్రియుడు. కాబట్టి నిత్యం ఈ స్వామికి సహస్రకలశాభిషేకం జరిపిస్తారు. వైకోమ్ మహాదేవుణ్ణి అన్నదాన ప్రభువు అని పిలుస్తారు. దూరతీరాల నుంచీ మహాదేవుణ్ణి దర్శించు కోవడానికి వచ్చే భక్తులకు ప్రసాదంగా కడుపునిండా అన్నం పెడతారు. ఆ ప్రసాదం తింటే జీర్ణవ్యవస్థకు సంబంధించిన అనారోగ్యాలు తొలగిపోతాయని భక్తుల విశ్వాసం

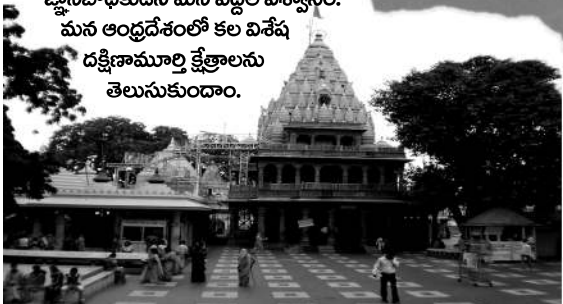
ఆలన్ గుడి ఆపద్బాంధవుడు
 శివుడు దేవగురువు బ్రహ్మసృతి నామధేయంతో గురు దక్షిణామూర్తిగా పూజలందుకుంటున్న పుణ్యక్షేత్రమిది. తమిళనాడలో ప్రఖ్యాతిగాంచిన దివ్యక్షేత్రం కుంభకోణానికి పదిహేడు కిమీ దూరంలో ఉంది ఆలయం. క్షీరసాగర మథనంలో ముల్లోకాలను దహించివేసేంత వేడితో హాలహాలం బయటికొచ్చిందట. దాని ధాటికి తట్టుకోలేక దేవతలంతా హాహాకారాలు చేస్తుంటే భోశాశంకరడు ఆ గరళాన్ని సేవించి గొంతులో నిలుపుకొన్న చోటు ఇదేనని స్థలపురాణం. అలా ఆపద నుంచి గట్టెక్కించిన శివుణ్ణి 'ఆపత్సహాయేశ్వరర్' (ఆపద్బాంధవుడు)గా కొలుస్తారు.

మన రాష్ట్రంలో...

దక్షిణామూర్తి కొలువై ఉన్న ఆలయాలు మన రాష్ట్రంలోను ఉన్నాయి. చిత్తూరు జిల్లాలోనే మూడు గుడులు, నాగలాపురంలోని వేదనారాయణ స్వామి ఆలయంలో దక్షిణాభాగాన దక్షిణామూర్తి కొలువై ఉన్నాడు. నాగలాపురం మండలంలోనే సురుటుపల్లి పల్లెకొండేశ్వరస్వామి క్షేత్రంలో కూడా దక్షిణామూర్తి అమ్మవారితో సహా కనిపిస్తాడు. క్షీరసాగర మథనంలో హాల హాలాన్ని సేవించిన శివుడు అక్కణ్ణుంచి కైలాసానికి వెళ్తుండగా మార్గమధ్యంలో మైకం కమ్మి ఈ గ్రామంలో కొద్దిసేపు విశ్రమించాడట. అమ్మవారు సర్వమంగళ ఒడిలో విశ్రమించిన శివుణ్ణి ఇక్కడ పల్లెకొండేశ్వరస్వామిగా అర్చిస్తారు. ఈ క్షేత్రంలో ప్రధాన ఆలయానికి పక్కగా నందివాహనాన్ని అధిష్టించిన దక్షిణామూర్తి ప్రతిష్ఠితమై ఉన్నాడు. పార్వతీదేవి ఆ స్వామిని ఎడమవైపు నుంచి ఆలింగనం చేసుకున్న రీతిలో గోచరిస్తుంది. శృంగారభరితంగా ఉండే ఈ స్వామిని దాంపత్యదక్షిణామూర్తిగా పూజిస్తారు. ఆయనను దర్శించుకుంటే పెళ్ళికానివారికి వెంటనే వివాహం అవుతుందనీ పెళ్ళైనా పిల్లలు పుట్టని వారికి సంతానం కలుగు తుందని నమ్మి. అలాగే శ్రీకాళహస్తిలో కొలువై ఉన్న వాయు లింగేశ్వరస్వామి ఆలయంలోనూ దక్షిణామూర్తి విగ్రహం ప్రధానం ఆలయ ప్రవేశంలోనే కనిపిస్తుంది. కోటప్పకొండ ప్రాచీన కోటేశ్వర ఆలయంలో శివుడు మేధా దక్షిణామూర్తిగా వెలశాడని ప్రతీతి.

ఇలా దక్షిణామూర్తి అవతారంలో కొలువై ఉన్న క్షేత్రాల్లో పరమశివుణ్ణి గురువారం పూట అర్చిస్తే జ్ఞానాన్ని ప్రసాదిస్తాడని రోగాల నుంచీ విముక్తి కల్పిస్తాడని భక్తుల ప్రగాఢ విశ్వాసం.

గురువులకే గురువు పరమగురువు కావున ఈ దక్షిణామూర్తికి ప్రతీ గురువారమూ, అర్చన, అభిషేకం చేయడం శుభస్కరం. శివుడే దక్షిణామూర్తిగా అవతరించాడనీ, జ్ఞానబోధకుడనీ మన పెద్దల విశ్వాసం. మన ఆంధ్రదేశంలో కల విశేష దక్షిణామూర్తి క్షేత్రాలను తెలుసుకుందాం.

**నటరాజే
సంబరపడిన
కూచిపూడికి
గిన్నీస్ ప్రశంస
అవసరమా?**

**కడిగిన ముత్యాలవంటి నేల కూచిపూడి నేల!
కూచిపూడి నర్తకీ మణులతో నేల ఈనిందా?**

నింగినుంచి తారలు ఉరికి తళుక్కు తళుక్కులతో భమక్ భమక్లుగా పదరంజనం చేస్తున్నారు?

కూచిపూడి నింగి అయింది. జంబూ, క్రాంచ ద్వీపాలు నేల అయ్యాయి. నెరదలు లేని ఈ నేలపై అణువణువునా కూచిపూడి కాలి మువ్వలు ధీంతననా, ధీంతననా యని ధ్వని ధూపంలా, సిద్దేంద్రయోగి, నారాయణ తీర్థలకు నీరాజనం పడుతుంది. 'రారా' రారా యదు వంశకులాంబుది సోమా రారా! నీవు రార అంటూ దివీ భువీ ఏకమైనట్టు ఇంద్ర ధనుర్రేకులు నింగినేలను ఏకం చేసి నీల మేఘశ్యామునితో రాసలీలలాడుతున్నట్లు ఎందరు భామలు ఎందరు కోమలులు, ఎందరు సత్యభామాలను సందడి గొనేట్టు చేస్తున్నదమ్మా! కూచిపూడి అంటే నృత్యపూడి నర్తనశాలమ్మా!

పరిపూర్ణుడు అయ్యన్నపంతులు

గోటేటి
పట్టు ఉత్తరీయంతో
అయ్యన్న
పంతులను
సత్కరించారు

ఆ గస్తు మాసం వచ్చిందంటే నాకు 28వ తేదీ తక్క ఏ తేదీ గుర్తు రాదు. అది పరిపూర్ణమానవత్వం మూర్తీభవించిన యుద్ధనపూడి అయ్యన్నపంతులు 'పుట్టినరోజు'. విశాఖపట్నంలోని ఆధ్యాత్మిక చిత్తులకే గాకుండా, యావద్దేశంలోని పీఠాధిపతు లందరికీ ప్రేమపాత్రుడు.

విశాఖపట్నంలో పేరొందని మహాకామేశ్వరీ పీఠం. ఆయన, సతీమణి ధనలక్ష్మమ్మ పార్వతీపరమేశ్వరుల వంటి పుణ్య దంపతులు. వారు ఆధ్యాత్మిక సంపన్నులే కాదు. అపారమైన తెలుగు భాషాభిమానులు. ఆయన పుట్టినరోజు పండుగను, ఆయన శిష్యులు తలపెట్టగా, వారి చేతి ఒక్క రూపాయను కూడా ఖర్చు పెట్టనీయకుండా ఆయనే ఖర్చుపెడుతూ, అనేక మంది మహామహులను పట్టుపీఠాంబరములతో సత్కరించి, వారికి పంచభక్త్య పరమాన్న విందును చేసి, సంతృప్తిపరచడం 'అయ్యన్న పంతులు ధర్మమైతే, ఆయన్ను దర్శించి యథో చితముగా సత్కరించడం ధర్మంగా భావిస్తారు. గోటేటి శ్రీ రామారావు. అమ్మ కామేశ్వరి ఆ యింట కొలువై, ప్రేమ పరిపూర్ణుడైన అయ్యన్న కుటుంబానికి ఆ చంద్రతారార్క యశస్సు, ఆయురారోగ్యములు ప్రసాదించాలని శ్రీ వేంకటరమణుని ప్రార్థిస్తున్నాం.

దేహశక్తిని దేశభక్తికే ధారవోసిన కవి రాయప్రోలు సుబ్బారావు!

సుకవి ఒక్కసారే పుడతాడు. పుట్టుకను సార్థకం చేసుకుంటాడు. కణ కణమునా ఉన్న కవిభక్తిని అక్షణ, అక్షణ ఒంపునా నింపివేస్తాడు. ఇది తెలుగు కవుల్లో గల గుణ విశిష్టత.

ఏ దేశమేగినా ఎందుకాలిడినా
ఏ పీఠమెక్కినా ఎవ్వరేమనినా
పొగడరా నీ తల్లి భూమి భారతినీ
నిలువరా నీ జాతి నిండు గౌరవంబు

- ఇందు తాను పుట్టిన భూమి ఋణంబు, తాను పుట్టిన జాతి ఋణంబు, తానున్న స్థానంబు- పొగుడుతూ ఉండు. ఎవరో ఏమనుకుంటారోననది తలుపకు. నీకు జన్మనిచ్చినది భారతభూమిరా.

హిందూస్థానమూ కాదు, ఇండియా కాదు, పురాణ ఇతిహాసాలలో చెప్పబడిన భారతదేశం. కుటిలరా దేశాక్రమణ దారులూ 'ఇండియా'గా మార్చేసారు. భగవద్గీత! పఠించే భాగవతులకు బుద్ధిరావాలని గీతాచార్యుడు 'హే! భారతా' అని పదే పదే సంబోధించినది కూడా మన వాళ్లు మందమతులనే గీతాచార్యులకు కలిగింది; రాయప్రోలువారికి కలిగింది.

ఆయన ఆంధ్రజాతి సుద్దేశిస్తూ, మన శౌర్య ప్రతాపాలను, సిరిసంపదలను కళ్ళకు గట్టినట్టు చెప్పారు. అశ్వలక్షణమైన పరుగుగల మనం నెమరు వేసుకుంటుండాలి!

అమరావతీ పట్టణమున బౌద్ధులు విశ్వ విద్యాలయాల స్థాపించునాడు
ఓరుగల్లున రాజవీర లాంచనముగా పలుశస్త్ర శాలలు నిలుపునాడు
విద్యానగర్ రాజవీరులన్ కవిత 'పెండ్లి పందిళ్ళు' కప్పించునాడు.
పాట్లూరికి సమీపమున ఆంధ్ర సామ్రాజ్య దిగ్గయ స్తంభమెత్తించునాడు
ఆంధ్ర సంతతికే మహితాభిమాన దివ్యవీక్షాముఖ స్ఫూర్తి తీవరించె.
ఆ మహావేశ మర్థించి యాంధ్రులార! చల్లుదాంధ్రలోకమున అక్షతలు నేడు

భవ్య భవకవితో జోతీయక్షణ

దేశస్వాతంత్ర్యం కోసం ఉద్యమాలు, మరో వైపు ప్రత్యేక ఆంధ్ర రాష్ట్రం కోరుతూ ఆంధ్రోద్యమాలు ముమ్మరంగా కొనసాగుతున్న రోజుల్లో రాష్ట్రాభిమానం ప్రబోధించే అనేక దేశభక్తి గీతాలు రచించి ఆంధ్ర కవితా లోకంలో తనకంటూ విశేష స్థానాన్ని పొందారు రాయప్రోలువారు.

రాయప్రోలు సుబ్బారావు 1892 మార్చి 17న గుంటూరు జిల్లాలోని గార్లపాడు గ్రామంలో జన్మించారు. విద్యార్థిగా ఉండే రోజుల్లో 1908లో నుండే ఆయన కవితలు, పద్యాలు రాయడం ప్రారంభించారు. కాకినాడలో రఘుపతి వెంకటరత్నం నాయుడుగారి ప్రోత్సాహంతో హైస్కూలు విద్య, మెట్రిక్యులేషన్ పూర్తయ్యాక, ఉన్నత చదువులకు వెళ్ళకుండా హైదరాబాద్ లో కొమ్మరాజు లక్ష్మణరావు ప్రారంభించిన ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వం రూపొందించడంలో సహాయకులుగా చేరారు. ఆ తర్వాత విశ్వకవి రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్ రచించిన 'గీతాంజలి' చదివి, స్పందించి శాంతినికేతనంలో కొంతకాలం ఉండటానికి రవీంద్రుని అనుమతి పొందారు. 1915 నుండి 1918 వరకు శాంతినికేతనంలో పలువురు కవి పండితుల సాహిత్యాన్ని అధ్యయనం చేశారు. కాశీ వెళ్లి సుమారు ఏడాదిపాటు సంస్కృత పండితుల వద్ద వివిధ శాస్త్రాధ్యయనం చేసి విజయవాడ చేరి, తన సాహితీ కృషిని ప్రారంభించారు. తర్వాత రాయప్రోలు 38 సంవత్సరాలపాటు రాష్ట్రంలోని పలు విద్యా సంస్థలలోని తెలుగు శాఖలలో వివిధ పదవులు చేసి విద్యారంగ పరిపుష్టికి విశేష కృషి చేశారు.

రాయప్రోలు 1921లో ఉస్మానియా విద్యాలయంలో తెలుగుశాఖలో చేరి అధ్యాపకులుగా, రీడర్ గా, ప్రొఫెసర్ గా పనిచేశారు. వరంగల్ లులోని కళాశాల ప్రిన్సిపాల్ గా, 1956లో తిరుపతిలోని వెంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయంలో తెలుగు శాఖాధిపతిగా మూడు సంవత్సరాలు పనిచేసి 1959లో సికింద్రాబాద్ లో స్థిరపడ్డారు. 'తృణకంకణం', 'స్నేహలతాదేవి', 'ఆంధ్రావళి', 'మాధురీ దర్శనం' వంటి అనేక కావ్య సంపుటాలతోపాటు ఆదిశంకరుని 'భజగోవిందం', 'సౌందర్యలహరి' శ్లోకాలను ఆంధ్రీకరించారు. వాల్మీకి రామాయణం, సుందరకాండలను గేయరూపంలో అత్యంత రమణీయంగా రూపొందించారు. నవ్య సాహిత్య పరిషత్ అధ్యక్షునిగా, ఆంధ్ర పండిత పరిషత్ అధ్యక్షునిగా, రేడియో సలహా సమితి, ఫిలిం సెన్సార్ బోర్డు, కేంద్ర, రాష్ట్ర సాహిత్య అకాడమీ సలహా సంఘ సభ్యునిగా రాయప్రోలు విశేష సాహితీ సేవలు జేశారు. తెలుగు సాహితీలోకంలో భావకవిత్వ యుగకర్తగా స్థానం గడించిన రాయప్రోలు 1984లో జూన్ 30న సికింద్రాబాద్ లో తుదిశ్వాస విడిచారు.

If you want Comfortable Stay - Stay at

BADAM BALAKRISHNA HOTEL

6-1-1081, Lakdi-ka-pool, Hyderabad - 500 004.

Grams : HOTELKRISH

Phone : 23231652, 23231653, 23231654, 66784151, 66784153

Fax : 040 66663114

సర్వార్థ సిద్ధికి, సకల వరసిద్ధికి, సర్వ మంగళములనొసగే సకలైశ్వరప్రదాయిణి శ్రావణ శుభలక్ష్మి వరలక్ష్మి

శ్రీరంగధామేశ్వరిని ప్రతి రోజూ వేకువనే ప్రార్థిద్దాం. వరాలిచ్చే వరలక్ష్మమ్మా, కొత్తగా పెళ్లయిన వారి పూజలను అనుగ్రహించి, వారింట అనోస్య అనస్య సంధపల్చి అనుగ్రహించే తల్లీ, నీవు కోటి కిరణాల లావణ్య శోభలతో విరాజిల్లే వరలక్ష్మి, నీ ప్రతములను చేసేవారికి పూవు, పసుపూ, బొట్టూ, సిరి సంపదల బడవతనమూ, ఆయు రారోగ్య ఐశ్వర్యములు ప్రసా దించు శక్తి, సహృదయత, నీకుగాక మరెవరికం దమూ!

పేదరాలింటికి భిక్షకు వెళ్లిన ఆదిశంకర భగవత్పాదులు ఆ గృహిణి దైన్యాన్ని దరిద్రమును చూచి, నిను కనక మహాలక్ష్మిగ స్తుతించగానే ఆ యింట బంగారు కాసులు కురిపించి ఐశ్వర్యవంతురాలిని చేసిన మహదైశ్వర్య ప్రదాతవు. అదే శంకర భగవత్పాదులు క్షిప్రపరిస్థితు లలో ఉన్నప్పుడు లక్ష్మీ నృసింహకరావలంబ స్తోత్రంతో ప్రహ్లాద మాన సరోజ విహార భృంగ గంగా తరంగ ధవళాంగ ధీమాస్థితాంక శృంగార సుందర కిరీటుల సద్వరాంగ లక్ష్మీ నృసింహ మమదేహి కరావలంబం -స్తుతించగానే లక్ష్మీదేవి అంకమునగల నృసింహ స్వామీ దయబాని, నా చేతినిపట్టుకుని రక్షించవయా అనగానే చేయిని పట్టుకుని రక్షించిన లక్ష్మీ సరసింహుడ వయ్యా అంటే లక్ష్మీ యొక్క దయార్థ ప్రార్థనయం నిన్ను ఉగ్రత నుండి ప్రసన్నింప చేయడం వల్లనే కదయ్యా. నీవనుగ్రహించావు.

శ్రీ పీఠే సురపూజితే! శంఖచక్ర గదాహస్తే శ్రీ మహాలక్ష్మీ ర్నమోస్తుతే అని ప్రార్థిస్తే ఏ అమ్మ వెంటనే అనుగ్రహిస్తుందో ఆ అమ్మే ఆది మహాలక్ష్మి, వరలక్ష్మి, ఆ అమ్మహృతం నవనీత హృదయం.

లక్ష్మీక్షీర సముద్రరాజ తనయాం, శ్రీరంగ ధామేశ్వ రీం- అంటే చాలు ఉరుకులు పరుగులతో వచ్చి కోరిన వరాలననుగ్రహిస్తుంది. లక్ష్మీదేవికి శుచీ శుభ్రతులు ముఖ్యం. భక్తి ముఖ్యం. ఇంద్రుడైనా, కుబేరుడైనా శుచీ శుభ్రతులతో కూడిన భక్తిని విడనాడినాడు లక్ష్మీ ఒక్క నిముసమైననూ ఆ స్నానంలో ఉండదు. **పూజా చేతాము రారమ్మా! శ్రీమహాలక్ష్మికి పూజా చేతాము రారమ్మా!** శుభమైన వాక్కుల్లో, ధర్మవర్తనల్లో, సుమంగులుల్లో మహా లక్ష్మమ్మా! అని భక్తితో, ఆర్తితో పిలుస్తే చాలు సిరులు పొంగిస్తూ సౌభాగ్యం ప్రసాదించే మంగళ కరమైన శక్తి ఆమెకే ఉన్నది. కోరిన వరాలిచ్చే కొల్లాపురి మహాలక్ష్మి ప్రాణికోటిని కోటిరూపాలతో కాపాడమని

వేదములలో లక్ష్మీదేవి స్తవనమున్నది. అధర్వణ వేదము ఆమె యొక్క హృదయం స్వరూపములను చక్కగా వివరించినది. పద్మపురాణం, విష్ణు పురాణము. భాగవత మకరందములలో శ్రీమాతా మహాత్మాన్ని, సౌందర్యాన్ని, సిరిసంపదలను గ్రహాన్ని సుమంగళీ ప్రసాదిత్వాన్ని కృతయుగము, త్రేతాయుగము, ద్వాపరయుగము, సకలదేవతా సమూహములచేతనూ కశ్యప, అత్రి, భృగువు, అగస్త్యాది ఋషులచే అమితముగా కీర్తింపబడిన ఆధారములున్నాయ్. వైభవలక్ష్మిగా ఆమె నెందరో ఆరాధించారు. ఐశ్వర్యలక్ష్మిగా కీర్తించారు. కరుణా కటాక్ష వీక్షణమే ఆమె ముఖ్యత్వాన్ని లోకాలన్నిటికీ తెలియచేసింది. శ్రీమహాలక్ష్మి శ్రీ మహావిష్ణువుపై కినుక వహించి, భూలోకమునకు వచ్చింది. తన హృదయాన్ని శ్రీలక్ష్మికే అంకితం చేసిన శ్రీ మహా విష్ణువు, లక్ష్మిని విడిచి ఉండలేక భూలోకానికి విచ్చేసాడు. సర్వార్థ సిద్ధికి, సకల వరసిద్ధికి కారకు లైన ఈ ఇరువురూ భక్తిప్రపత్తులు కల మానవులకు సుఖైశ్వర్యములూ కలిగించుటకే - కారణము కల్పించుకుని భూమిపై అవతరించిరి యిరువురూ వరాల వరలక్ష్మి పూజను చేసి తరించండి.

- అష్టైశ్వర్య ప్రదాయిని ఆది మహాలక్ష్మి ఆ అమ్మే! -

నీవు తక్కు నా కెవ్వరు దిక్కు- అని నిర్మల హృదయంతో, నిశ్చల భక్తితో స్తుతించినవారికి శ్రీ మహావైభవ లక్ష్మి తోడుగా ఉంటుంది. సంతానం లేని భక్తులు స్తుతించిన సంతాన లక్ష్మిగా అనుగ్ర హిస్తుంది. విజయం కోరినవారికి విజయలక్ష్మి గాను, పాండిత్యం కోరినవారికి విద్యాలక్ష్మిగాను, ధనము కోరేవారికి ధనలక్ష్మిగాను, ధైర్యం కోరే వారికి ధైర్య లక్ష్మిగాను, అహరమూ కొలిచేవారికి ఆదిలక్ష్మిగాను, ఎవరు ఏంవి కోరిననూ శ్రీ మహా లక్ష్మి అష్టలక్ష్మిగా అనుగ్రహిస్తుంది.

శ్రావణ మాసంలో ముత్తెడువులు కన్నెపిల్లలా వరలక్ష్మిగాను, కార్తీకమాసంలో దీపలక్ష్మిగాను కొలిచి, అపారమైన సిరి, శాన్తి, సుఖము, ఆరోగ్యం, అనుకూలతలు పొంది మరుజన్మకు కూడా మోక్షం ప్రసాదించే మోక్షలక్ష్మిగా అనుగ్రహించుమమ్మ యని ప్రార్థించండి...

బ్రాహ్మీంచ వైష్ణవీ భద్రాం షడ్బుజాం చ చతుర్బుఖాం

బ్రతేత్రాం చ త్రిశూలాం చ పద్మచక్రగదాధర ప్రధమే త్ర్యంబకాగారీ ద్వితీయే వైష్ణవీ తథా త్రుతీయే కమలా ప్రోక్తా, చతుర్థే లోకసుందరీ పంచమే విష్ణు పత్నీచ, షష్ఠేచ వైష్ణవీ తథా. సప్తమే చ వరారోహా అష్టమే వరదదాయిని.

శ్రీలక్ష్మ్యష్టకం

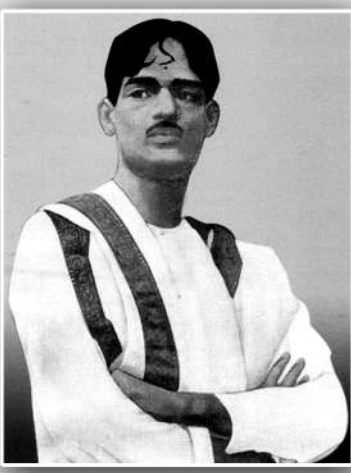
నమస్తేస్తు మహామాయే శ్రీ పీఠే సురపూజితే, శంఖచక్రగదాహస్తే మహాలక్ష్మి ర్నమోస్తుతే. నమస్తే గరుడారూఢే దేవాసుర భయంకరి! సర్వపాపహరే దేవి మహాలక్ష్మి ర్నమోస్తుతే. సర్వజ్ఞే సర్వ వరదే సర్వ దుష్టభయంకరి! సర్వభాగ్యప్రదేదేవి! మహాలక్ష్మి ర్నమోస్తుతే. సిద్ధి బుద్ధిప్రదేదేవి భుక్తిముక్తి ప్రదాయిని, మంత్రమూరత సదాదేవి మహాలక్ష్మి ర్నమోస్తుతే. ఆధ్యంత రహితే దేవి ఆదిశక్తి మాహేశ్వరి, యోగజ్ఞే యోగసంభూతే మహాలక్ష్మి ర్నమోస్తుతే. స్థూలసూక్ష్మ మహారోద్రే సహశక్తే మహోదరే, మహాపాపారే దేవి మహాలక్ష్మి ర్నమోస్తుతే. పద్మాసనస్థితే దేవి పరబ్రహ్మస్వరూపిణి, పరమేశే జగన్మాత ర్నమోస్తుతే. శ్వేతాంబరధరే దేవి నానాలంకార భూషితే, గణేశితే జగన్మత ర్నమోస్తుతే. మహాలక్ష్మ్యష్టకం స్తోత్రం యః పఠే ధృక్తిమాన్సురః! సర్వసిద్ధి మావాప్నోతి రాజ్యం ప్రాప్నోతి సర్వదా. ఏకకాలే పఠే నిత్యం మహాశత్రు వినాశనం. మహాలక్ష్మీర్ భవేన్నిత్యం సర్వదా వర్షా శుభా. ఇతి ఇంద్రకృత శ్రీ మహాలక్ష్మ్యష్టకస్థవః సంపూర్ణం: దేవి దేహి! ధనం దేహి! దేవి దేవీయశో మయి, కీర్తిం దేహి! సుఖం దేహి! ప్రసీద హరివల్లభే. శ్రీ లక్ష్మీనారాయణ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థం సర్వకార్యార్థ ఫలసిద్ధిరస్తు మనోభీష్టాఫలసిద్ధిరస్తు!

సహజ వర్ణ చిత్రకారుడు : దామెర్ల రామారావు

రాజమహేంద్రవరం.. గోదారి ఒడ్డు. ఇసుక తిన్నపై భారంగా నడుస్తున్నాడా బాలుడు. పదిహేనేళ్లుంటాయి. బడికెళ్ళకపోతే బడితెపూజ చేస్తామంటున్నారు ఇంట్లోవాళ్ళు. తనకేమో పొద్దుస్తమానం బొమ్మలు గీసుకోవాలన్న పిచ్చి, చుట్టూ ఉన్న లంకలు, తెలతెల్లగా కురిచే మంచు, వరికంకుల పైని పీచుకలు, గున్న మామిళ్ళపై చిలకలు, ఊర్లకు కాపలా కాస్తున్నట్లు తాటి చెట్లు.. తెల్లకర్పూరంలా నీరెండ, పశ్చిమాకాశాన వాలే సూరిడు, శ్వేత వర్షపూర్ణ చంద్రుడు. జల జల రాలే వెన్నెల.. అన్నింటినీ తన కుంచెలో బంధించాలన్నది ఆ కుర్రాడి కోరిక. అతగాడే దామెర్ల రామారావు. ఆ తపసతోనే ఆధునిక భారతీయ చిత్రలేఖనంలో ఆంధ్రాస్కూల్ సృష్టికర్త కాగలిగాడు.

రాజమండ్రి ప్రభుత్వ ఆర్ట్స్ కళాశాల. ప్రిన్సిపాల్ ఆస్వాల్ జెన్నింగ్స్ కూర్చో తన చాంబర్లో ఉన్నారు. దామెర్ల రామారావు అన్నయ్య వెంకట్రావు ఆ కాలేజీలోనే చదువుతున్నాడు. ఆ రోజు ప్రిన్సిపాల్ గదిలోకి వెళ్ళి "సర్.. మా తమ్ముడు అస్సలు చదవట్లేదు. ఎప్పుడూ బొమ్మలు గీసుకోవడమే. నాన్నగారికి కోపంగా.." అని చెప్పలేక ఆగిపోయాడు.

"నా దగ్గరకు తీసుకురా" అన్నారాయన. ఆ మర్నాడే అన్నదమ్ములిద్దరూ వెళ్లారు. సన్నగా, పలచగా, కాంతులీనే కళ్ళతో, ఖద్దరు నీకర్లు, చొక్కా డిప్పకటింగూ, మధ్య పాపిడితో, అమాయకంగా ఉన్న రామారావుని నిశితంగా చూశారు కార్లే. కళ్ళలో ఆశ్చర్యం. గుండెల్లో ఆనందం. ఓ మామూలు రాజ మహేంద్రవరంలో నిండా 16 ఏళ్లు కూడా లేని ఓ మామూలు కుర్రాడి కుంచెకు ఇన్ని చిత్రాలు? ఆ గీతల్లో అన్ని ఒంపులా? గట్టిగా హత్తుకున్నారాయన. ఆ రోజునుంచి "రామా" అనిపిలుస్తూ అప్యాయంగా తనవాణ్ణి చేసేసుకున్నారు.

కూర్చో స్వయంగా చిత్రకారుడు. వర్ణాల వెనుక దాగిన కలల్ని చిత్రాల వెనుక దాగిన కళల్ని, ఆస్వాదించగలడు. ఒడిసిపట్టగలడు. అప్పటికే ఆయన దగ్గర అడవి బాపిరాజు, కవికొండల, భమిడిపాటి కామేశ్వరరావు, వరదా వెంకటరత్నం శిష్యురికం చేస్తున్నారు. రామూ కూడా ఆ బృందంలో చేరారు. వారంతా ఓ ఈడు పిల్లలే. సాయంత్రమైతే చాలు అందరూ సీతాకోక చిలుకల్లా కూర్చో ముందు వాలిపోయేవారు. వారికోసం ఇంగ్లండ్ నుంచి ప్రత్యేకంగా వాటర్మెన్ పేపర్లు, పేస్టలు, నీటి రంగుల్ని తెప్పించేవారు కూర్చో. చిత్రకళలో తనకి తెలిసిన రహస్యాల్ని వారికి నేర్పుతుండేవారు. దామెర్ల ప్రతిభను శాస్త్రీయ శిక్షణతో సానబెట్టాలని కూర్చో నిశ్చయించుకున్నారు.

రాజమండ్రి వంకాయవారి వీధిలో పెద్దమందువారి లోగిలి. ఆచార పరాయణత్వానికి ఆనవాలు ఆ ఆవాసం. పొడవాటి చేతులున్న వాలుకుర్చీలో దామెర్ల వెంకట రమణారావు కూర్చోని ఉన్నారు. ఆ వెనుకే పల్లని యవనిక వెనుక ఆయన సతీమణి లక్ష్మీదేవి నిల్చిని ఉన్నారు. రమణారావు ఆయుర్వేద వైద్యులు. కందుకూరికి సన్నిహితులు. ఆ పక్కనే కూచోని ఏచీ పట్టనట్లు బొమ్మలు గీసుకుంటున్నాడు రామారావు. ఎత్తయిన పీఠం కూర్చో కూచున్నారు. "మీ అబ్బాయి రాము చదువు గురించి బెంగపెట్టుకోకుండి. చిత్రకళలో అతన్ని మించినవారు లేరు" అన్నారు కూర్చో.

రమణారావుకి కూర్చోపై అపార గౌరవం. తొమ్మిదిమంది సంతానంలో రెండోవాడు రాము. 1897 మార్చి 8న రాజమండ్రిలో పుట్టాడు. అయిదో ఏటనే మున్సిపల్ స్కూల్లో చేర్చించారు. కాని ఎప్పుడూ చదివింది లేదు. మేనమామ గాడిచర్ల రామూర్తి చిత్రకళాధ్యాపకుడు. చిత్రకళలో ఓనమాలు దిద్దింది మేనమామ దగ్గరే. ఆ రోజుల్లో రాజమండ్రిలో ఎక్కడో అక్కడ ఏదో ఒక నాటక ప్రదర్శనే! ఆయా నాటకాలకు తగ్గ తెరల్ని చిత్రకారులు తయారు చేస్తుండేవారు. వారు బ్యాక్ గ్రౌండ్ కర్టెన్లపై దృశ్యాలు, చిత్రాలు గీస్తుంటే చిత్రంగా చూస్తూ కూచునేవారు రామారావు. రాముకి బొంబాయిలో శిక్షణ ఇప్పించాలన్నది కూర్చో ఆలోచన. తల్లిదండ్రుల్ని ఒప్పించి, అన్ని ఖర్చులూ తానే భరించి బొంబాయి పంపారు.

1916 జూన్. బొంబాయి. జెజె స్కూలు ఆఫ్ ఆర్ట్స్. ప్రిన్సిపాల్ సిసిల్ ఎన్ బర్న్స్ గదిలో ఉన్నాడు దామెర్ల. అప్పటికే రామారావు గీసిన చిత్రాల్ని ఒక్కబొక్కటిగా చూస్తున్నారాయన. చూస్తూ పరపశుడై ఎంట్లనే లేకుండా ఐదేళ్ల డిప్లొమా కోర్సులో

నేరుగా మూడో సంవత్సరం కోర్సులో అడ్మిషన్ ఇచ్చేశారాయన. దామెర్ల ప్రసానం ప్రారంభమైంది. హ్యూమన్ మోడల్స్, స్టిల్లైఫ్ అనాటమీ... అన్నింటినీనూ సాధన మొదలైంది. పాశ్చాత్య చిత్రకళారీతుల మెళకువలపై పట్టు సాధించాడు. ఓ పక్క శిక్షణ.. మరో పక్క దేశమంతా పర్యటనలు.

1917 అక్టోబర్లో అజంతా ఎల్లోరాలకు కూర్చోతే కలిసి వెళ్లారు దామెర్ల. అజంతా గుహల్లో మొదటి గుహలో కుడ్య చిత్రాల్ని చిత్రించిన ఆంధ్ర చిత్రకారుల ప్రతిభను కళ్లారా చూశాడు. గురుశిష్యులిద్దరూ ఎంత దూరం తిరిగారో అంతులేదు. ఒక దశలో దామెర్ల నడవలేకపోతే.. కూర్చో ఇరవైఏళ్ల రాముని భుజాలపైకి ఎత్తుకుని ప్రతి శిల్పాన్ని చిత్రలేఖనాన్ని చూపించారు.

1918లో రవిశంకర్ రావత్ అనే మిత్రుడితో కలిసి గుజరాత్ వెళ్లారు దామెర్ల. నాసిక్ గుహలు, లోనావాలా, కల్యాణి, బాంధ్రా ప్రాంతాలు తిరిగారు. కఠియవాద గొల్లభామలు, గోందాల్ యువతి, విష్ణుప్రియ అనే గుజరాతీ మహిళ, బావిచెంత, కుంజవనం, గిరినాల్ అటవీ దృశ్యాలు... ఇలా ఎన్నెన్నో చిత్రాలు గీశాడు దామెర్ల.

1919లో జూనిలో సత్యవాణికో వివాహమైంది దామెర్లకు. ఆమెకూడా చిత్రకారిణి. ఇద్దరూ కలిసి బొమ్మలు గీసేవారు. వాటిని వివిధ ప్రదర్శనలకు పంపడం, బహుమతులు పొందడం, ఖ్యాతినార్జించడం.. వెంటవెంటనే జరిగిపోతున్నాయి.

1921 చివర్లో కెప్టెన్ సాల్వన్ ఆధ్వర్యంలో ఆర్ట్స్ విద్యార్థులంతా ఢిల్లీ, ఆగ్రా వెళ్లారు. ఢిల్లీ పార్లమెంట్ భవన నిర్మాణం జరుగుతున్న కాలమది. ఆ భవన సమూహ రూపకర్త బ్రిటిష్ వాస్తు శిల్పి సర్ ఎడ్విన్ లుటియెన్. ఓ రోజు ఆయనింట్లో విద్యార్థులందరికీ విందు. అందరూ ఇంగ్లీషు దుస్తుల్లో దొరల్లా రావాలన్నది సాల్వన్ ఆదేశం. కానీ దామెర్ల పంచె, లాల్నీ, పైన కండువా, నోసట తిలకం, నుదుటిపైకి వచ్చిన ఉంగరాల జుట్టుతో వచ్చాడు. దాంతో అతన్ని లోపలికి రాపద్దన్నారు సాల్వన్. అంతా లోపలకు వెళ్లారు. "దామెర్ల ఎక్కడ?" అని అడిగారు లుటియెన్. స్వయంగా బయటికి వచ్చి దామెర్లను సాదరంగా లోనికి తీసుకెళ్లారు. ఓసారి గుజరాత్లో దక్షిణామూర్తి విశ్వవిద్యాలయం ప్రారంభానికి రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్ వచ్చారు. ఆయన రాజ్ మహల్లో సందర్శకులతో ముచ్చట్లాడుతుండగా చూస్తూనే దామెర్ల ఠాగూర్ని పెన్సిల్ స్కెచ్ గీశారు. దాన్ని చూసి ముగ్ధుడైన ఠాగూర్ తన కివ్వమన్నారు. "లేదండీ. ఇది నాకోసం వేసుకున్నాను. మీ ఆటోగ్రాఫ్ ఇవ్వండి దీనిపై అని ఆత్మీయంగా ఆత్మగౌరవంతో చెప్పాడు దామెర్ల రామారావు.

1922 దామెర్ల రాజమండ్రి తిరిగి వచ్చేశాడు. భార్యతో కలిసి ఆంధ్రా సొసైటీ ఆఫ్ ఇండియన్ ఆర్ట్స్ ని స్థాపించాడు.

1923లో రాజమండ్రిలో అఖిల భారత చిత్రకళా ప్రదర్శన ఏర్పాటు చేశాడు. లక్నో స్కూల్ ఆఫ్ ఆర్ట్స్ కి వైస్ ప్రిన్సిపాల్ గా అవకాశం వచ్చినా వదులుకున్నాడు. తాను పుట్టిన గడ్డమీదే ఉండి సాంస్కృతిక కళావైభవాన్ని ద్విగుణీకృతం చేశాడు. భారతీయ చిత్రకళాదీపం రెపరెపలాడుతోందని పసిగట్టాడు. తనదన నూతన శైలిని అందించాలనుకున్నాడు. ప్రాకృతిక శైలిని మేళవించి, ఆధునిక సంప్రదాయ చిత్రరీతుల్ని సమన్వయించి, పాశ్చాత్య చిత్రకళారీతుల్ని శోధించి, నవీన వాస్తవికతతో భారతీయ ఆధ్యాత్మిక వస్తువుని అందంగా చిత్రాలుగా మలచి, రూప, ప్రకృతి, పౌరాణిక చిత్రాలన్నింటికీ కొత్తదారులు వేశాడు.

ఉదయాన్నే లేవడం, కొంచెం సేపు నడక, ఆపై రోజును రోజంతా బొమ్మలు గీయడం, కైకెయి ఆలోచన, రామవనవాసం, అర్జున- ఊర్వశి, ద్రోణాచార్య, అభిమన్యు పతనం, సిద్ధార్థ రాగోదయం లాంటి కళాఖండాల సృష్టి.. వెరసి దామెర్ల కృషితో 'ఆంధ్రాస్కూల్'గా అవతరించింది.

1924లో కెనడాలోని టొరంటో వెంబ్లీలో రామారావు చిత్రాలు ప్రదర్శిత మయ్యాయి. 1925లో ఆర్యతో కలిసి తిరుపతి వెళ్లారు. నల్లమల కొండలు, స్వామి పుష్పరిణి, దేవాలయ స్తంభాలు, శిల్పాలు, ఎన్నింటినో స్కెచ్లుగా గీశాడు. తిరుగు ప్రయాణంతో విజయవాడ వచ్చేసరికి జ్వరం వచ్చింది. రాజమండ్రి చేరేసరికి అది మశూచిగా మారింది. రెండు నాళ్లయ్యేసరికి- కెనడా వెళ్లిన చిత్రాలు ఇంకా తిరిగి రాకుండానే ఆయన ప్రాణ దీపం 1925 ఫిబ్రవరి 6న ఆరిపోయింది. కానీ తెలుగు చిత్రా కళా లోగిలిలో, సాంస్కృతిక జగతికొరలో దామెర్ల నేటికీ బతికే ఉన్నాడు. భవిష్యత్తులోనూ బ్రతికి ఉంటారు.

భగవంతునికి భక్తునికి
అనుసంధానమైనది
అంబికా దోర్బార్ బెత్తి

అల్లారి సీతారామరాజుకు సముడు లేడు!

‘స్వరాజ్యం కోసం’ బ్రిటిష్ వారికి వ్యతిరేకంగా సాయుధపోరాటం చేసిన వారిలోకెల్లా ‘చిన్నవాడు’, ‘గొప్ప పోరాటం’ చేసిన మహనీయ దేశ భక్తుడు అల్లారి సీతారామరాజు. నాగరిక ప్రపంచం నుండి ఘోరా రణ్య ప్రాంతాలకు వలస వచ్చి, అడవి పుత్రులనే ‘పోరాటయోధులుగా’ మలచుకొని ‘బ్రిటిష్ దురహంకార సామ్రాజ్యాన్ని గడగడలాడించిన ఘనత రాజుకు మాత్రమే చెల్లింది..! నాటి జాతీయ కాంగ్రెసులోని కొందరు ‘పెద్దలు’ ఈ వీర సింహానికి మద్దతునిచ్చకపోగా ‘బందిపోటు’ వంటి కళంకిత ముద్రలు వేసారు. చరిత్రకారు డి.తడని గుర్తించి తమ గుండెల్లో శాశ్వతంగా ప్రజలు దాచుకున్నది. జూలై 4న అల్లారి జయంతి. ఆ మహాయోధుణ్ణి జ్ఞాపకం చేసుకున్నవారు తక్కువ.

అల్లారి నడివిన ‘మన్యం విప్లవం’ ఆంధ్రుల చరిత్రలోనే కాదు, భారతదేశ చరిత్ర కాదు కాదు ... ప్రపంచ చరిత్రలోనే సువర్ణాక్షరాలతో లిఖించదగిన వీరచరిత్ర. సీతారామ రాజు 1897 జూలై 4 తేదీ సాయంత్రం 400 గంగాలకు, విశాఖ జిల్లా ‘పాండ్రంకి’లో వేంకటరామరాజు, సూర్యనారాయణమ్మల తొలిచూలు బిడ్డగా జన్మించాడు. తండ్రి స్వగ్రామం నాటి కృష్ణాజిల్లా (నేటి పశ్చిమగోదావరి)లోని ‘మోగల్లు’.

తండ్రి జాతీయ భావాలు కలిగిన ‘దేశభక్తుడు’. తల్లిభక్తిపరురాలు. సుక్షత్రియ కుటుంబం. ఒకసాయంత్రం రాజమండ్రి గోదావరి తీరంలో తండ్రి కొడుకులు విహరిస్తుండగా తెల్ల దొర ఒకడు గుర్రంపై వెళుతున్నాడు. పాదచారులంతా నమస్కరిస్తూ వుంటే చిన్నారి సీతారామరాజు కూడా లేచి నిలబడి దొరకు నమస్కరించాడు. తండ్రి ‘గూబ గుయ్య’నిపించి “చందన మంటే మాతృభూమికి, కన్నవాళ్ళకి, గురుదేవుళ్ళకు చేసే వరంరా.. దేశాన్ని దోచుకునే నీచులకు దాన్ని ధారపోయటం మహాపరాధం?” అని పుత్రుడి మనసులో విప్లవబీజం నాటిన మహనీయుడు. దురదృష్టం కొద్దీ 1908 సం॥లో కలరా వ్యాధి సోకి తండ్రి దివంగతుడు కాగా రాజుకు కుటుంబానికి కష్టకాలమారంభమైంది. ఫలితంగా రామరాజు విద్యాభ్యాసం నరసాపురం, భీమరం, తుని, రాజమండ్రి, రామచంద్రపురం, కాకినాడ, విశాఖపట్టణాలలో సాగింది! చివరికి విసిగిపోయి 1913 తర్వాత బడిమెట్లెక్కడం మానేశాడు. వివిధ గ్రామాలలో బంధుమిత్రుల సహకారంతో వేదాంతం, యోగాభ్యాసాలు, కర్రసాము, కత్తిసాము, గుర్రపు స్వార్థి, తాలింఖానాల్లో కసరత్తులు నేర్చుకున్నాడు. ఈ విద్యలు బాగా వంటబట్టాయి. సీతారామరాజులో దేశభక్తి పెల్లుబికింది. నాటికీ నేటికీ అడవిజనులు పద్దున్న బాధను గుర్తించాడు. కట్టుకోవడానికి గుడ్డా, తినడానికి తిండి లేని అభాగ్యులను గుర్తించాడు. వారు పండిచుకున్న తిండి గింజలు వారి నోటికందకుండా చేయడం, వారిలోని అనాగరికం, అవిద్య, పేదతనాన్ని చూచి సీతారామరాజు గుండె నీరయింది. అంత బాధపడ్తున్న వారిలో సత్యమున్నది, ధర్మమున్నది, ధీరమున్నదనే విషయాలు కనిపెట్టాడు. వారి

దైన్యాన్ని చూశాడు. తాను తెల్లదొరల దౌష్ట్యం, వారి తొత్తులైన వారిని మట్టు బెట్టాలి. దేశస్వాతంత్ర్యానికి తానొన సమిధయై, వారు సాగిస్తున్న దౌర్జన్యాలు అణగద్రొక్కి దేశస్వాతంత్ర్యం సముపార్జించాలంటే హింసను హింసతోనే ఎదుర్కోవాలని విలువపట్టాడు. బాణములెక్కుపెట్టాడు. అడవి జనులందరినీ వీరుల్ని విలు కాళ్ళగాను చేసాడు. ప్రథమంగా తన తిరుగుబాటును పోలీసుస్టేషన్లపై చూపాడు. ఆ స్టేషన్లలోని తుపాకులు, మందుగుండు సమాస్తు తప్పించి సాయుధపోరాటం చేసాడు. మెరుపుదాడులు చేసాడు.

విజయపు చివరిదశలో మనవాళ్ళ వెనుక దెబ్బకు రూథర్ ఫర్డు దొర తుపాకులకు చిక్కి కాల్చారా? దైర్యముంటే కాల్చు. మీ దోపిడీలకు గురియవుతూ, రక్తసిక్తులవుతున్న అమాయకుల రక్షణలో నా రక్తాన్నే అభిషేకం చేస్తానని గుండెల్లో దేశమాత విముక్తి కోరుతూ రక్తతర్పణం చేసాడు. చూచిన సూర్యుడు చూడలేక కనుమరుగుయ్యాడు.

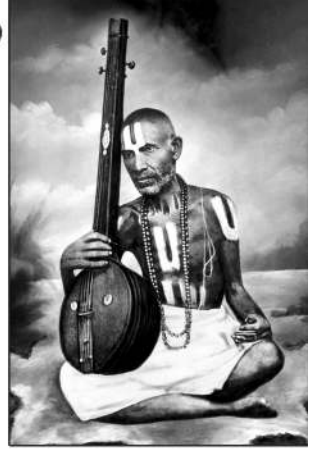
ఏనుగులొచ్చాయమ్మే! ఏనుగులొచ్చాయే!

ఏనుగులొచ్చాయమ్మే! ఏనుగులొచ్చాయే! ఉప్పొడ నుంచి రాలేదు, ఉప్పుటూరు నుంచి రాలేదు. ఏనుగు అంబారీపై రాముడే లేడు! సీతమ్మవారసలు ఏనుగెక్కలేదు. ఏనుగు ఏనుగు నల్లనో! ఏనుగు కొమ్ములు తెల్లనో? ఏచి తెలియలేదు? ఏ ఎరుకలేదు! ఎర్రదుంగల కోసం, పేలుడు బాంబుల కోసం ఎల్లినవాడల్లా ఆడ అడవినే ఉంటే- ఏ దారి ఎరుగక కాబోలు ఏనుగు ఊరిదారి పట్టింది. ఊరిజనాల వెంటాడుతుంది. ఉరుకు పరుగున ఏనుగు వెంటాడుతుంటే తుండూనికెరైనవాడు తుండు తుండవుతున్నాడు. సింహాలు చొరబడితే ఏచేయగలవు. అవి గరికి తినవురా! నిన్నురికి తింటాయి! మనుజుడుండ వలసని చోట మనుజులుండాల్సి. దనుజునిలా నీవు వనజుడవైతే ఏనుగులు, పులులు, సింహాలే కాదు నాగులు సహితమూ నిన్ను కరచి చంపుతాయి. మనిషివీరా! నీ వేదో మనిషిగ మనుషులను చంపుతూ ఊరిలోనే ఉండు! ఊరందరినీ చంపి ఊరితాడు వేసుకో!- మానవత్వం మంటగలపిన మనుజు రాక్షసుడా! నీ చావును నీవే వ్రాసుకుంటున్నావురా!

Compliments from
Sri Krishna Bhat
 When you come to
Holy Pilgrimage Centre Tirupati & Tirumala
WOOD SIDE ANNEXE
 Opp. to Govindarajulu Temple, 20. E.car Street, Tirupathi.
WOODSIDE
 Ring Road, Tirumala. Ph : 517504
HOTEL WOODSIDE
 E.Car Street, Tirupathi. Ph : 2284464

'కస్తూరి రంగయ్య - కరుణింపవయ్య' కీర్తనకర్త అల్లూరి వేంకటాద్రిస్వామి

కడుస్తున్న చరిత్ర సెప్టెంబరు సంచికలో శ్రీ అల్లూరి వేంకటాద్రి స్వామి గురించి మిత్రుడు శ్రీ స.వెం. రమేష్ కొన్ని విశేషాలు బయటకు తెచ్చి మంచిపనిచేశారు. శ్రీమాన్ అల్లూరి వేంకటాద్రి స్వామి తిరువరసుగాను, శ్రీమత్ పరమహంస తిరువేంగడ రామానుజ జియరుగాను వైష్ణవ భక్తకోటిలో ఈయన ఎంత ప్రసిద్ధుడో, వాగ్గేయకారుడిగా కూడా అంతటి సుప్రసిద్ధుడు. హరికథాగానానికి విశిష్టతని తెచ్చిన వాడు. భద్రాచల రామదాసు పరంపరకు చెందినకవి! ఆయన గురించి మరిన్ని విషయాలు నా దృష్టికి వచ్చినవి.

వేంకటాద్రి స్వామి శిష్యవర్గ ప్రసిద్ధుల్లో శ్రీ కట్టా రామదాసు, ఆయన శిష్యుడు సిద్ధాంతం నంబి, ఆ నంబిగారి శిష్యుడు బుక్కపట్టణం తిరువేంగడదాసు.. ఇలా ఈ శిష్య పరంపర తమిళనాట ఇంకా కొనసాగుతోంది. పెరంబూరులో 'అల్లూరి వెంకటాద్రి స్వామి భక్తజనసభ' ఉంది. 'శ్రీమాన్ అల్లూరి వెంకటాద్రి స్వామి దేవాలయ భక్తకోటి సంఘం' శ్రీరంగంలో ఏటా వెంకటాద్రిస్వామి ఆరాధనోత్సవాలు నిర్వహిస్తోంది. 1955లో గాన కళాప్రపూర్ణ శ్రీ వింజమూరి వరదరాజ అయ్యంగార్ పాడిన వీరి కీర్తనలు మద్రాసు, హైదరాబాదుల నుంచి భక్తి రంజని రేడియో కార్యక్రమంలో ప్రసారం అయ్యాయి. విజయవాడ రేడియో కేంద్రంలో శ్రీరంగం గోపాలరత్నంగారు పాడిన పాటల రికార్డులు దొరుకుతున్నాయి.

'శ్రీ వేంకటాద్రిస్వామి హరినామ కీర్తనలు' పేరుతో 1955లో వావిళ్ళవారి పుస్తకం వెలువడింది. 170కిపైగా కీర్తనలు ఇందులో ఉన్నాయి. అందులో ఆయన జీవిత చరిత్ర కూడా సంక్షిప్తంగా ఉంది. 1972లో ఆర్ వెంకటేశ్వర్ల సంకలనం చేసిన 'శ్రీవేంకటాద్రి స్వామి కీర్తనలు' పుస్తకాన్ని కాలిఫోర్నియా విశ్వవిద్యాలయం 2009లో డిజిటలైజ్ చేసి ఇంటర్నెట్ ఓపెన్ లైబ్రరీలో (ఓపెల్ 5402127 M) ఉంచింది. 1030లలోనే ఆయన జీవిత చరిత్ర పుస్తకం కూడా తమిళంలో వెలువడింది. శ్రీ పి సంబంజమూర్తి 'సౌత్ ఇండియన్ మ్యూజిక్' పరిశోధనాగ్రంథంలో వీరి వివరాలు కొన్ని ఉన్నాయి. మద్రాసు మూడువందల సంవత్సరాల జ్ఞాపిక సంచికలో ఈ నివాసం ట్రిప్లికేన్ అని ఉంది.

శ్రీస్తు శకం 1807లో అక్షయనామ సంవత్సర ఫాల్గుణ పూర్ణిమ ఉత్తర ఫల్గుణీ నక్షత్రంలో సోమవారంనాడు ఈనాటి కృష్ణాజిల్లా, ఆనాటి నైజాం రాజ్యంలోని పరిటాల పక్కన కల అల్లూరి గ్రామ అగ్రహారంలో ఈయన జన్మించారు. వీళ్ళది శ్రీవత్స గోత్రం. తండ్రి వేంకయ, తల్లి వేంకమ. ప్రక్కనే ఉన్న జుజ్జూరు గ్రామంలోని నృసింహ దేవాలయంలో ఈయన తపోదీక్షలో ఉండేవాడు. భద్రాచలం నుంచి తిరిగివస్తూ దారిలో ఆగిన తూము నరసింహదాసు ఈయనకు తన తంబూరా, గజ్జెలు, కరతాళాలు ఇచ్చి మెచ్చి ఆశీర్వదించాడు. ఈ సంఘటన తరువాత వేంకటాద్రిస్వామి పరమభక్తుడిగా మారిపోయాడు. ఇంట్లో ఎవరికీ చెప్పకుండా భద్రాచలం వెళ్ళి, అక్కడినుంచి భక్తజనంతో కలిసి కంచినేరి అక్కడే స్థిరపడిపోయాడు. ఆ రోజుల్లో వైష్ణవ భక్తుల జీవిత కథలన్నీ ఇలానే కంచినేరి చేరేవి.

కంచినేరి ఇంటింటికి తిరిగి మధూకరం తెచ్చుకొని జీవించాడు. తాను రచించిన కృతులు పాడుకొంటూ హరికథలు చెప్పుకొంటూ ప్రాచుర్యాన్ని పొందాడు. దేశ సంచారం ప్రారంభించి, అనేక వేల రూపాయలు భగవంతుని పేర సేకరించి కాంచీపురంలో దేవీ దేవులకు రెండు పుష్పవనాలు, శ్రీచందనం, శయ్యాగృహంలో చిక్కనిపాలు, జున్ను, పరిమళవిడియం మొదలయిన కైంకర్యాలు ఏర్పాటు చేశాడు. గోపురాన్నీ, మంటపాన్నీ, ఇంకా కంచి నగరంలో విష్ణువుకు సంబంధించిన దివ్య క్షేత్రాలన్నింటినీ జీర్ణోద్ధరణ చేయించాడు. అలాగే మహాబలిపురంలోని గుడిని కూడా బాగుచేయించాడు. ఆరాధనాది కార్యక్రమాల కోసం రూ. 5000 పెట్టి మామండూరులో ఒక స్థలాన్ని క్రయం చేసి దేవాలయానికి సమర్పించాడు. కంచి వరదరాజస్వామి కోసం రత్నాలు పొందిన వైరముడిని చేయించి, గరుడోత్సవ సమయంలో అలంకరించే ఏర్పాటు చేశాడు. అమ్మవారికి స్వామివారికి నవరత్న కిరీటాలు చేయించాడు.

శ్రీరంగం రంగనాథస్వామి పాండియకొండ అనే దివ్యకిరీటాన్ని తనకు చేయించ మని కలలో చెప్పగా నిద్రలేస్తూనే ఆ పని మీద బయలుదేరి, బంగారాన్ని, రత్నాలను సేకరించటంలో పడ్డాడు. మరకతం ఒక్కటి దొరకక చింతాక్రాంతుడై ఉంటే మళ్ళీ స్వామి కలలో కనిపించి, బంగ్లా దేశంలో మాధవదాసు అనే ఆయన ఇంట మరకతం తన కోసమే ఉందనటంతో మాధవ దాసుని కలుసుకొని మరకతం తెచ్చి కిరీటం పూర్తి చేయించాడు. రంగనాథుడికి రెండు కిరీటాలు, ఒక మరకతం కూడా

చేయించాడు. స్వామి వారికి నిత్య నైవేద్యాల కోసం తిరుప్పళాతురై ఊరు సమర్పించాడు. అముక్తమాల్యద కావ్యంలో ప్రసిద్ధమైన శ్రీ విల్లిపుత్తూరులో ఆండాల్ దేవికి అలంకరించే కిరీటం అమ్మవారి కోరికమీద వీరు చేయించిన దేనంటారు. మదురై దగ్గర 'తిరుమాలిరుంకోలై' అనే గ్రామంలో సుందరరాజ స్వామిగుడి విమానాన్ని ఆ స్వామి కోరిక మీద నిర్మించేసే నట్లు వీరి జీవితగాథ ద్వారా తెలుస్తోంది.

ఈ మొత్తం దైవకార్యాలకు సొమ్ముని ఆయన తన కృతులతో కూడిన హరికథా గానం ద్వారానే సమకూర్చగలిగారంటే, ఆయన హరికథాగాన వైశిష్ట్యం ఎంతటితో మనం ఊహించవచ్చు. తన జీవితచరమాంకంలో ప్రియశిష్యుడు అన్నలూరి నారాయణదాసుకు తన తంబూర, గజ్జెలు, కరతాళాలు బహూకరించి తన కృషిని కొనసాగించవలసిందిగా కోరారు. శ్రీ రంగనారాయణ జియ్యర్ గారి సన్నిధిలో సన్మసించి, తిరువేంగడ రామానుజ జియ్యరుగా మారారు. 1877లో సిద్దిపొందారు. కొళ్ళడం గట్టున శ్రీ 'అళవందార్ పడుత్తురై' అనే సన్నిధి స్థలంలో వారి తిరుప్పల్లి (సమాధి) ఉన్నది.

'ఇంచుకై న దయరాద - యిభరాజవరద', 'సజల జలదగాత్రా - సరసిజ నేత్రా - నిజమని నీ పదభజన జేసెదు వదర', 'ఇంత పంతమేల నాతో నిందిరా రమణా', 'నామస్మరణ సేయుడి జనులార - హరినామస్మరణ' ఇలాంటి వీరి కీర్తనలు చదువుకోవటానికూడా మనోహరంగా ఉన్నాయి. 'దుద్దుపెట్టి నీవు దూరాన యుండక - పద్దులీదేర్పు నీపాలబడితినిక', 'ముద్దుపదములందు మువ్వలు గదలగ' లాంటి చరణాలు ఆయన సాహితీ వైదుష్యాన్ని తెలియచేస్తాయి. 'ధనమదాంధుల చేరు జేరక కడు ధన్యుడ నయ్యేదెన్నటికో..' లాంటి పలుకులు చదువుతున్నప్పుడడు దేవాలయాల అభివృద్ధికి ధన సేకరణ కోసం ఆయన ఎన్ని అవమానాలు భరించి ఉంటాడో ననిపిస్తుంది. ఒక మహాభక్తుడిగా భద్రాచలరామదాసు పద్ధతిలోనే ధనసేకరణ చేసి దైవ కార్యాలకు వెచ్చించినవాడు. ఆయన నిజాయితీ పట్ల ఆనాటి ప్రజలకుగల నమ్మకం, గురుభావాలే ఆయన అన్ని విజయాలను సాధించటానికి కారణమైనాయి. వేంకటాద్రి స్వామి కేవలం తమిళనాడుకే పరిమితం కాలేదనటానికి నెల్లూరు రంగనాథ స్వామి దేవాలయం, గోపురాలను జీర్ణోద్ధరణ చేయించిన వృత్తాంతమే సాక్ష్యం. భద్రాచల దేవాలయ రికార్డులు పరిశీలిస్తే అక్కడ వేంకటాద్రి స్వామి కార్యక్రమ వివరాలు తెలియగలవు. భద్రాద్రి రామునిపై వీరు రాసిన కీర్తనలు అనేకం ఉండటం కూడా మనం గమనించాలి. ఆయన జీవిత విశేషాలనూ, ఆయన రచనలలోని సాహితీ పరిమళాలను ఇంకా విశ్లేషించవలసి ఉన్నది. వీటి సేకరణలో సహకరించిన శ్రీమోడుగమాడి సుధాకర్, శ్రీ మల్లాది సూరిబాబు, శ్రీమంగళగిరి ఆదిత్య ప్రసాద్ గార్లకు కోటిదండములు కృతజ్ఞతలు. ఇలాంటి మహా వాగ్గేయకారులను తెలుసుకున్ననాడే తెలుగులో కల భక్తి సాహిత్యం వెలుపలికి వస్తుంది. అందుకైనా 'కస్తూరి రంగయ్య - కరుణింపవయ్య' అని ప్రార్థిద్దాం. - డా॥ జి.వి. పూర్ణచంద్ర

Lovely Stay at Holy Tirupathi The Gateway of Lord Balaji

HOTEL MAYURA

204, 209, T.P. Area, Tirupati - 517 501 (A.P.)
(Opposite Bus Station)

Phone : 0877-2225925, 2225251, Fax : 0877-2225911

e-mail : mayurahotels.yahoo.co.in, Grams : "MAYURA"

ఒక వైపు పేదలు అన్నమో రామచంద్రా అని అలమటించిపోతూ కటిక దారిద్ర్యం నుండి మగ్గిపోతూవుంటే మన దేశ రాజకీయ నాయకులు భోగవిలాసాలతో మునిగి తేలుతూ వారి కష్టాలను గురించి ఆలోచించకుండా 5 రూపాయలకే ఢిల్లీలో (మనదేశ పార్లమెంటు వున్నచోట), 12 రూపాయలకు బొంబాయిలో (దేశంలోని అత్యంత అధికమైన వ్యాపార లావాదేవీలు జరుగుతున్న చోట) భోజనం దొరుకుతుందని ఇద్దరు ఎంపిలు తప్పుడు కూతలు కూశారు. ఎలెక్షన్ల టైమ్లో నన్నా కడుపునిండా భోజనం తిందామని దీనావస్థలో వున్న జనులను మభ్యపెట్టి డబ్బుతో, మందుతో వారి ఓటు కొనుక్కొని గెలిచిన నాయకులే ఇట్లాంటి మాటలు మాట్లాడుతారు. ఏ మాత్రం ఇంగిత జ్ఞానం వున్నవాడైనా ఇలా మాట్లాడతాడా 12 రూపాయలకు ఏవి కొనగలం, ఏమి వస్తుంది. జనాన్ని వెర్రివాళ్ళనుకున్నారు. నాయకత్వం వహించేవాడు సేవక భావం కలిగి వుండాలి. అయ్యా, అమ్మా, బాబు అంటూ బతిమలాడి ఓటు వేయించుకుని ఆ తరువాత వారే మన పాలిట శాపమై, గుడిబండపై, మనపై అధికార పెత్తనం చలాయిస్తున్నారు మన నాయకులు.

గరిబీ హాటావో నినాదాలతో గడ్డెనెక్కి ఆ నిరుపేదల ఆకలి తీర్చడం, నిరక్షు రాసులకు విద్యను అందించడం, రోగిపీడితులకు వైద్య సేవల్ని అందించడం, అనాథలకు ఆశ్రయం కల్పించడం వంటి కార్యక్రమాలు చెయ్యకుండా ఈ రకంగా మాట్లాడటం వారిని పరిహసించడం, వారిని ఎగతాళి చెయ్యడమే అవుతుంది. ఈసారైనా వీరందరికీ తగిన గుణపాఠం నేర్పుతామా లేక యధాతథమేనా? ప్రపంచములో అవినీతి అగ్రస్థానంలో వున్న జాతిలో భారతదేశం కూడా ఉండటం సిగ్గుచేటు. ఈ అవినీతి సాములో దారిద్ర్యంలో మగ్గుతున్న దీనులూ, ఆకలితో అలమటిస్తున్న అనాథలు, అక్షరజ్ఞానం లేని అమాయకులను ఉద్ధరించవచ్చు కదా! మనం మానవత్వపు విలువల నింది చాలా దూరంగా వెళ్ళిపోతున్నాం. సాంకేతిక నైపుణ్యం గణనీయంగా పెరిగిందని సంతోషించలేకపోతున్నాం. ప్రపంచముంతా మన భారతీయ సంస్కృతిని పొగుడుతూ వుంటే మనం పాశ్చాత్య పోకడలను అవలంబిస్తున్నాం. సాటి మానవుడిని గురించి ఆలోచించటం మానేసాం. మన మేధావులందరూ నోరు తెరిస్తే ఎక్కడ ప్రభుత్వ అవార్డులు రావో, పదవులు రావో అని నోరుమూసుకుని కూర్చుంటున్నారు. 2010లో అమెరికా అధ్యక్షుడు ఒబామా చేసిన ప్రసంగంలో స్వామి వివేకానంద గురించి మాట్లాడిన మాటలు, ఏ వార్తా పత్రికలోను, టీవీ ఛానెళ్లలోనూ పూర్తిగా ప్రచురించలేదు. ఇక అసలు విషయానికి వద్దాం. 12 రూపాయలకు, 5 రూపాయలకు భోజనం దొరుకుతుందా లేదా అని వివాదించుకునే బదులు ఆ డబ్బులు పట్టుకుని ప్రజలందరూ వారి ఇంటి ముందు నిలబడి ఆ అడ్రస్ కనుక్కుంటే అందరూ అక్కడికి వెళ్లి హాయిగా భోంచేయచ్చు?

పై విషయం ఒక రకంగా బాధ కలిగిస్తే రెండవ విషయం దానికన్నా ఘోరం. బీహారులో మధ్యాహ్న భోజన పథకం క్రింద భోజనం తిన్న పిల్లలు దరిదాపుగా 30 మంది మరణించారు. సామాన్య ప్రజలు తమ పేదరికాన్ని పటాపంచలు చేసుకునే సామర్థ్యాన్ని కలుగజేసేది విద్య. అందుకోసం తల్లిదండ్రులు తాము ఎన్నో అవస్థలు పడినా, అప్పుజేసినా పిల్లలను చదువులకు పంపిస్తారు. వారికి ఉచితంగా వున్నకాలు ఇస్తూ, ఫీజు లేకుండా చదువు చెప్పిస్తే చాలు, వారికి భోజనం పెట్టమని ఎవరూ అడగరు. పోని కనీసం ఒక పూటైనా భోజనంచేద్దామని పిల్లల్ని స్కూలుకి పంపించే తల్లిదండ్రులూ ఉన్నారనుకోండి. దానికోసం ఈ పథకం వుందని చెబితే కనీసం భోజనమన్నా మంచిది పెట్టాలి. అటు చదువు సరిగ్గారాక, భోజనం సరిగ్గ లేక ఆ పిల్లల చావుకి కారణం చెప్పక అమాయకుల జీవితాలతో ఆటలాడుకుంటున్నా, ఈ ప్రభుత్వాలు. కనీసం ఒక్క పూటైనా తిండి దొరుకుతుందని స్కూలుకి పంపే అమ్మానాన్నలు వున్నారు. ప్రొద్దునే నవ్వుతూ బడికి వెళ్ళిన పిల్లాడు మధ్యాహ్నం శవమై వచ్చాడంటే వారి ప్రాణాలు ఎలా విలవిలలాడుతుంటాయి? ఆ ప్రాణానికి మనం 2 లక్షలు విలువ కట్టాం.

ఇక మూడవది ఒక యువతిని బలత్కారంచేసి, ఆ అమ్మాయి నాలుకను కోసెయ్యడం ఎంతటి పైశాచికమైన చర్య? మనం ఇంకా రాతియుగంలో వున్నామా లేక అందరూ అనుకుంటున్నట్లు అభివృద్ధిపథంలో వున్నామా? రాక్షసకాలంలో వున్నట్లుగా వుంది. దానికి మన ప్రభుత్వ స్పందన అలాగే వుంది. ఢిల్లీలో జరిగిన

సంఘటన మన మనసులలో ఇంకా అలాగే వుంది. దాని తరువాత వరుసగా మానభంగాలు బదో ఆరో జరిగాయి. కాని ఇంతవరకు నేరస్థులను కఠినంగా శిక్షించలేకపోయాం. వీటన్నింటికి కారణం మనకు సరైన అవగాహన, విద్య, శీలం లేకపోవటమే. శీలనిర్మాణం, మానసిక బలం, బుద్ధి వికాసం ఇవన్నీ విద్యవల్లే ఏర్పడతాయి. నిరక్షరాస్యత నిర్మూలనమే మనం మన ప్రజలకివ్వవలసింది. శీలభ్రష్టతే మన దేశ నాశనానికి ప్రథమ కారణం. నేడు మనం జంతువుల కంటే ఏమంత నీతిమంతులుగా లేం. మన నాయకులు శీలవంతులు కాని కారణం చేత వారి అనుయాయులు శీలం లేకుండా వున్నారు. పాశ్చాత్య ఆదర్శాలను, వేషభాషలను, ఆహార నియమాలను, అలవాట్లను అనుసరిస్తున్నందువల్లే మనకు ఈ అసర్థాలు. ఆ పాశ్చాత్య దేశాలు, మెరుపు, కాంతి. ఆ ప్రకాశం క్షణభంగురమే. ఇప్పటివద్దే ఒక్కొక్క దేశం మెల్లిమెల్లిగా పతనావస్థలో వున్నాయి. మనం కళ్ళుండి చూడలేని గుడ్డివారిగా వున్నాం. ప్రతివ్యక్తి ఆలోచనా ఈ విధంగా ఉంటే బాగుంటుంది. అదేమంటే ఆస్తికుడవో, నాస్తికుడవో, వేదాంతివో, సన్యాసివో, క్రైస్తవుడివో, మహమ్మదీయుడవో లేక హిందువుడివో నువ్వు మొట్టమొదట నేర్చుకోవలసినది నేను భారతీయుడను, ఇది నా దేశం, ఈ దేశంలోని జనుల దుఃఖనివారణకు నన్ను నేను అర్పించుకుంటాను- అంటూ ప్రతిజ్ఞ బానాలి. భగవంతుని గూర్చిన వివిధ సిద్ధాంతాలను తెలుసుకోగలిగిన అవశ్యం నాకు లేదు అని చెప్పిన ప్రవక్త బుద్ధుడు. మంచి చెయ్యి, మంచిగా వుండు అదే నీకు మోక్షనిస్తుంది అని చెబుతూ ప్రపంచానికి శాంతిని బోధించినవాడు బుద్ధుడు ఆయనకే బాంబులు పెట్టిన సంస్కృతి మనది. ఇది చాలా బాధాకరమైన విషయం. దోషులను శిక్షించడంలో వారు ఏమతంపారైనా సరే మనం అలసత్వం చూపితే, ఓట్ల కోసం కళ్ళు మూసుకుంటే మనల్ని ఆ భగవంతుడు కూడా కాపాడలేడు. ఈ నాయకులు మనకు తిండిగింజలు ఇవ్వలేక పోతున్నారు. వీరి అవకతవక ఆలోచనల వల్ల పేద ప్రజల ప్రాణాలు కూడా హరింపబడుతున్నాయి. ప్రతి ఒక వ్యక్తి ఆలోచించవలసిన సమయం ఆసన్నమైనది పై నాలుగు విషయాలు ఎంతో బాధాకరమైనవి. పై సంఘటనలలో ప్రాణాలు పోగొట్టుకున్నవారంతా మన నాయకుల అలసత్వం వల్లనే, సమస్యకు స్పందించక పోవటం వల్లనే కనీసం ఇకనైనా బుద్ధి తెచ్చుకుంటే బాగుంటుంది. కోట్లాది ప్రజలు ఆకలితో, అజ్ఞానంలో జీవిస్తున్నాం. వారి ఓటుతో అందలమెక్కి వారిగోడు పట్టించుకోని ప్రతి నాయకుడు ద్రోహి. విశ్వాసఘాతకుడు. మోసగాడని నేనంటాను. ఈ పేద ప్రజల కోసం ఎవరి హృదయం తపిస్తుందో వారు మహాత్ములంటాను. పేదలని, నిరక్షరాస్యుల్ని, అజ్ఞానుల్ని, బాధితుల్ని ఆదుకుని వారికి కావలసినవి అందిస్తూ మహాత్ములవ్వండి.

× × ×

భారతదేశమంతా రాజకీయంగా కొన్ని కారణాలతో సతమతమవుతూ వుంది. మన ఆంధ్రదేశం అదేమీ పట్టనట్లుగా వుంది. విడిపోవడానికి పోరాటాలు జరుపుతున్నాం. విద్యార్థులను ఇందుకి సమీధలుగా వాడుకుంటున్నాం. కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సరైన అవగాహన లేదు. ఆంధ్ర రాష్ట్ర నాయకులకు అంతకన్నా లేదు. మాలాంటివారెవరైనా కలిసి వుందామంటే చరిత్ర తెలియకుండా మాట్లాడద్దు అంటారు. కాని వారంతా తెలుగు జాతి గౌరవాన్ని తీసుకెళ్ళి ఓ విదేశీ మహిళ పాదాల దగ్గర పెట్టారు. ప్రతి కాంగ్రెస్ నాయకుడూ అనే మాట మేడమ్ గారి మాటకు కట్టుబడి వుంటామని చెబుతారు. అంటే ఆవిడ వద్దంటే మానేస్తారా? చరిత్ర ఎలా వున్నా కొన్ని దేశాలు విడిపోయి మళ్ళీ కలిసిపోతున్నాయి. మనం తెలుగువారందరం కలిసి ఒక రాష్ట్రంగా వుంటే బాగుంటుంది కదా. కాదని అన్నదమ్ములుగా విడిపోదామని అంటారు మాటమీద నిలబడండి, రోజుకో మాట మాట్లాడకండి. ఈ సమస్య ఇంతదూరం రాకూడదు. దీని గురించి మాట్లాడే దమ్మున్న నాయకుడు లేడు. కలిసి వుంటే లేని అభివృద్ధి విడిపోతే ఎలా వుంటుంది. ఈ ఒక్క రాష్ట్రం వల్ల మిగిలిన రాష్ట్రాలవారు కూడా వారి దిమాండంతో విడిపోవడానికి రెడీగా వున్నారు. కాంగ్రెస్ ఈ సమస్యను కోతిపుండు బ్రహ్మరాక్షసిగా తయారు చేసింది. ఆఖరికి ఏమవుతుందో ఆ ఏడుకొండలవాడికే ఎరుక.